

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ**

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

**на тему: «Фінансова стратегія розвитку підприємства
деревообробної промисловості»**

Виконала: **Тютюнник Вікторія Олегівна**
студентка спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок»
ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»

Керівник: **Гузенко Тетяна Сергіївна**
к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та
страхування

Рецензент: **Мірошніченко Олександр Миколайович**
фінансовий директор ТОВ «ЛДК»

АНОТАЦІЯ

Тютюнник Вікторія. Фінансова стратегія розвитку підприємства деревообробної промисловості.

Кваліфікаційна робота зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування», СНАУ, Суми. 2024 р. Рукопис.

Констатуємо, що розвиток підприємства безпосередньо залежить від ефективності його фінансової стратегії. Фінансова стратегія є системою дій, спрямованих на досягнення певних фінансових цілей підприємства, що включають в себе оптимізацію структури капіталу, управління ліквідністю та забезпечення стабільності фінансового стану. Отже, формування фінансової стратегії також є ключем до забезпечення довгострокового росту та сталого розвитку підприємства.

Компанія ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» була заснована 21 грудня 2021 року та спеціалізується на деревообробній промисловості, забезпечуючи ринок високоякісною продукцією з деревини. Фінансово-економічні показники ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» відображають ефективність діяльності компанії та її здатність до стійкого розвитку в умовах сучасного ринку.

Значення інтегрального показника ефективності оцінки фінансового становища Лебединського деревообробного комбінату у 2023 році становить 0,13142, що становить 13,1% від ідеальної трансформації, яка є оптимумом всіх цільових показників. Можна стверджувати, що критерії організації фінансово-господарської діяльності за пріоритетними напрямками не виконуються належним чином. Таким чином, розрахунок інтегральних показників підтверджує загальний висновок про нестійкий фінансовий стан Лебединського деревообробного комбінату та недостатню ефективність його фінансової діяльності.

Проведений SWOT-аналіз дозволяє отримати загальне уявлення про сильні та слабкі сторони ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат», а також визначити можливості та загрози, які можуть впливати на її подальший розвиток. Це важливий етап у розробці ефективної фінансової стратегії, що дозволить компанії досягти своїх стратегічних цілей. Проведений аналіз вказує, що чистий прибуток підприємства значною мірою залежить від змінних факторів, зокрема від величини амортизаційних відрахувань та постійних зобов'язань, серед яких важливу роль відіграє власний капітал підприємства.

Фінансовий ризик, як і результат будь-якого рішення, прийнятого за наявності альтернатив, завжди пов'язаний з можливістю фінансових втрат. Розмір фінансових втрат залежить від невизначеності та непередбачуваності кінцевого результату, зокрема інноваційної діяльності підприємства, створенням інноваційних продуктів, освоєнням нових ринків збуту тощо. Тому, перед прийняттям рішення про вихід на зовнішній ринок ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» має оцінити рівень фінансового ризику.

Ключові слова: стратегія, фінанси, інтегральний показник, ризик, фінансове становище, прибуток, активи.

SUMMARY

Tyutyunnyk Victoria. Financial strategy for the development of a woodworking industry enterprise.

Qualification work in the specialty 072 "Finance, banking, insurance and stock market", Educational program "Finance, banking and insurance", SNAU, Sumy. 2024. Manuscript.

We note that the development of an enterprise directly depends on the effectiveness of its financial strategy. A financial strategy is a system of actions aimed at achieving certain financial goals of an enterprise, which include optimizing the capital structure, managing liquidity and ensuring the stability of the financial condition. Therefore, the formation of a financial strategy is also the key to ensuring long-term growth and sustainable development of the enterprise.

The company "Lebedyn Woodworking Plant" LLC was founded on December 21, 2021 and specializes in the woodworking industry, providing the market with high-quality wood products. Financial and economic indicators of LLC "Lebedynsky Woodworking Plant" reflect the efficiency of the company's activities and its ability to sustainable development in modern market conditions.

The value of the integral indicator of the effectiveness of the assessment of the financial position of the Lebedynsky Woodworking Plant in 2023 is 0.13142, which is 13.1% of the ideal transformation, which is the optimum of all target indicators. It can be argued that the criteria for organizing financial and economic activities in priority areas are not being met properly. Thus, the calculation of integral indicators confirms the general conclusion about the unstable financial condition of the Lebedynsky Woodworking Plant and the insufficient efficiency of its financial activities.

The SWOT analysis conducted allows you to get a general idea of the strengths and weaknesses of LLC "Lebedynsky Woodworking Plant", as well as to identify opportunities and threats that may affect its further development. This is an important stage in developing an effective financial strategy that will allow the company to achieve its strategic goals. The analysis conducted indicates that the net profit of the enterprise largely depends on variable factors, in particular on the amount of depreciation and fixed liabilities, among which the enterprise's own capital plays an important role.

Financial risk, as well as the result of any decision made in the presence of alternatives, is always associated with the possibility of financial losses. The amount of financial losses depends on the uncertainty and unpredictability of the final result, in particular the enterprise's innovative activity, the creation of innovative products, the development of new sales markets, etc. Therefore, before making a decision to enter the foreign market, LLC "Lebedynskyi derevoobroobnyi kombinat" must assess the level of financial risk.

Keywords: strategy, finance, integral indicator, risk, financial position, profit, assets..

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	10
РОЗДІЛ 2 ФІНАНСОВОГО СТАНОВИЩА ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТОВ «ЛЕБЕДИНСЬКИЙ ДЕРЕВООБРОБНИЙ КОМБІНАТ»	19
2.1 Організаційно-економічна характеристика товариства	19
2.2 Оцінка фінансового становища товариства	25
2.3 Оцінка ефективності фінансового менеджменту ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат»	29
РОЗДІЛ 3 ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТОВ «ЛЕБЕДИНСЬКИЙ ДЕРЕВООБРОБНИЙ КОМБІНАТ»	41
3.1 Формування ефективної стратегії розвитку ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат»	41
3.2 Стратегія управління ризиками товариства при виході на зовнішні ринки збуту	51
3.3 Стратегічні напрямки оптимізації фінансового забезпечення діяльності товариства	60
ВИСНОВКИ	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	66
ДОДАТКИ	70

ВСТУП

Актуальність теми. сучасних умовах глобальної економіки деревообробна промисловість займає важливе місце в економічному розвитку багатьох країн, зокрема України. Зважаючи на велику лісистість території та значні запаси деревини, розвиток цієї галузі може стати потужним рушієм для економічного зростання. Однак підприємства деревообробної промисловості стикаються з численними викликами, які потребують ефективних рішень, зокрема у сфері фінансування. Отже, розробка фінансової стратегії розвитку підприємства стає життєво важливою для забезпечення конкурентоспроможності та стійкості галузі.

Таким чином, розробка та впровадження фінансової стратегії розвитку підприємства деревообробної промисловості є надзвичайно актуальними. Вона дозволяє не лише вирішувати внутрішні фінансові питання, але й сприяє стабільному розвитку галузі в цілому, забезпечуючи її адаптацію до сучасних викликів економічної та екологічної сфери. Стратегічний підхід до фінансового управління стане гарантією успішного функціонування підприємств у періоди економічних труднощів, що, в свою чергу, позитивно вплине на соціально-економічний розвиток регіону та країни в цілому.

Формування фінансової стратегії розвитку підприємства деревообробної промисловості перебувало в колі наукових інтересів багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. Це пояснюється, головним чином, його важливістю як для економіки так і для суспільства в цілому. Зокрема, дана тема висвітлена у працях вчених-економістів Гавриленко В. А., Гайдук Л.І., Громик Д.В., Губа Р.Т., Дмитраш О.С., Замковий С.Я., Коваленко Т.В., Крупка Р.М., Лункіна Т.І., Кугляр А.А., Непочатенко О.О., Пеньков О.С., Салій Т.Л., Собко О.Є., Титаренко В.М., Хомін О.П., Яковенко О.Ф. Проте окремі аспекти розвитку, особливо з урахуванням потенціалу виходу на зовнішні ринки збуту.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та визначення основних напрямків розвитку фінансової стратегії розвитку підприємства деревообробної промисловості.

Відповідно до поставленої мети були вирішені такі **завдання**:

- досліджено теоретичні основи формування фінансової стратегії розвитку підприємства;
- надано організаційно-економічну характеристику товариства;
- проаналізовано фінансове становище товариства;
- оцінено ефективність фінансового менеджменту ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат»;
- досліджено перспективні напрямки формування фінансової стратегії розвитку ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат»;
- окреслено напрямки формування ефективної стратегії розвитку ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат»;
- зроблено висновки.

Об'єктом дослідження є процес фінансової стратегії розвитку підприємства деревообробної промисловості.

Предметом дослідження є теоретичні засади та практичні рекомендації щодо розвитку фінансової стратегії розвитку підприємства деревообробної промисловості.

Елементами наукової новизни одержаних результатів роботи є розробка і обґрунтування пропозицій щодо розвитку фінансової стратегії розвитку підприємства деревообробної промисловості, яка базується на стратегічному аналізі переваг та недоліків з урахуванням потенціалу виходу підприємства на зовнішні ринки збуту.

Практичне значення одержаних результатів визначається обґрунтованими пропозиціями щодо розвитку фінансової стратегії розвитку підприємства деревообробної промисловості, яка базується на стратегічному аналізі переваг та недоліків з урахуванням потенціалу виходу підприємства на зовнішні ринки збуту.

При написанні кваліфікаційної роботи використовувались такі **методи дослідження**: абстрактно-логічний (при теоретичному узагальненні сутності фінансового забезпечення соціального захисту населення); економічного аналізу та порівняння; статистично-економічний; табличний і графічний метод;

формальної і діалектичної логіки (для виявлення можливостей адаптації зарубіжного досвіду); економіко-математичний метод.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Положення кваліфікаційної роботи знайшли відображення у матеріалах конференцій: Всеукраїнської науково-практичної конференції: «Актуальні питання фінансового забезпечення аграрного бізнесу в умовах дії воєнного стану» (м.Суми, 29 жовтня 2024), «Нотатки сучасної науки» електронний мультидисциплінарний науковий часопис.

Публікації. За матеріалами кваліфікаційної роботи опубліковано дві наукові праці.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел з 51 найменування, 3 додатків. Основний текст викладений на 74 сторінках комп'ютерного тексту, робота містить 16 таблиць, 17 рисунків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Процес довгострокового управління є тісно пов'язаним з використанням терміну «стратегія». У своєму первісному значенні термін «стратегія» визначається як частина військового мистецтва, що охоплює питання теорії і практики підготовки збройних сил до війни [9]. Інший аспект терміну «стратегія» - «мистецтво управління суспільно-політичною боротьбою, загальний план ведення цієї боротьби, що впливає з координації та балансу сил» [22] і визначає основну ідею цих двох визначень: стратегія - це засіб управління скоординованими діями. За цими ж критеріями термін «стратегія» було введено в практику корпоративного управління.

Було встановлено, що стратегія - це засіб, за допомогою якого компанія досягає своїх цілей і який визначає її поведінку в ринковому середовищі та взаємодію її внутрішніх складових на різних етапах життєвого циклу [25]. Після розробки концепції стратегічного управління багато науковців зверталися до питання фінансової стратегії. Як наслідок, існує значна кількість визначень поняття «фінансова стратегія» різних авторів, серед яких домінують різні характеристики (табл. 1.1).

На наш погляд, тактичні або оперативні дії є лише частиною стратегії, тому недоцільно звужувати поняття "фінансова стратегія" до формування цілей і завдань. Узагальнення визначення поняття «фінансова стратегія», які зустрічаються в джерелах наведено в табл. 1.1

Таким чином, Орлов А. М. розглядає поняття стратегії як процес, який визначає ключові довгострокові цілі і завдання компанії, приймає план дій, розподіляє ресурси, необхідні для досягнення поставлених цілей [26].

Проценко Г. О., Степаненко В. І. стверджують, що "загальну стратегію можна охарактеризувати як довгострокову задачу, пов'язану з поведінкою в

навколишньому середовищі, і її рішення повинно спрямовувати організацію на досягнення цілей, які стоять перед організацією" [28].

Таблиця 1.1 - Узагальнення поняття «фінансова стратегія»

Автор	Визначення поняття	Ключові ознаки
Тищенко М. Ф. [37]	Особливим видом практичної діяльності людей є розробка стратегічних фінансових рішень (прогнозів, проектів проектувальної діяльності), які забезпечують висування таких цілей і стратегій для фінансової діяльності підприємства.	Фінансові рішення
Свірчук Н. Л. [31]	Стратегічні програми, спрямовані на формування фінансових ресурсів та капітальних інвестицій за рахунок власних коштів та залучених зовнішніх коштів і капіталу, а також на їх ефективне використання в процесі реалізації стратегії.	Стратегічна програма
Ляшенко С. О. [19]	Стратегія передбачає шлях майбутнього розвитку підприємства і є основою для вибору альтернатив, які визначають характер і напрямок організації фінансових відносин.	Завдання і мета підприємства
Чичкан М. М., Губарь О. В. [42]	Система фінансових цілей в довгостроковій перспективі, визначених фінансовою ідеологією, та найефективніший спосіб їх досягнення.	Система довгострокових цілей
Нікітенко Т. В. [24]	Сформована система, визначена фінансовою ідеологією, щодо довгострокових цілей фінансової діяльності компанії та найбільш ефективних шляхів їх досягнення.	
Ковальчук А. В. [12]	Формувати довгострокову систему цілей фінансово-господарської діяльності та обирати найбільш ефективні шляхи їх досягнення з урахуванням тенденцій розвитку фінансових ринків.	Система довгострокових цілей

Джерело: узагальнено автором на основі [12, 19, 24, 31, 37, 42]

Іванова З. М., Сидоренко Т. О. визначають типову стратегію довгострокового планування та стратегічного управління. У першому випадку "стратегія-це конкретний довгостроковий план досягнення конкретної довгострокової мети" [9]. Ми не згодні з повнотою цього визначення, оскільки смисловий план - це один з методів, що задіюють механізми фінансового стратегія.

Хоча питання цілей фінансової стратегії заслуговує на окрему увагу, на нашу думку, не рекомендується обмежувати фінансову стратегію лише досягненням стабільності. Рекомендується віддати перевагу ієрархічному підходу, який показує, що фінансова стратегія є загальною підсистемою, а її функція обмежується фінансуванням, як основною функцією, що визначає, що фінансова

стратегія є різновидом функціональної стратегії [3]. Безперечний науковий інтерес становлять зарубіжні підходи до визначення поняття корпоративної стратегії.

Так, багато авторів визначають фінансову стратегію як інструментальний характер стратегії: "традиційний тиск на усталені організації часто призводить до стагнації або занепаду. Отже, стратегія-це інструмент перерозподілу навантаження " [2].

Фінансова стратегія, як одна з функціональних стратегій, підпорядкована загальній корпоративній стратегії компанії. Її основною метою є забезпечення конкурентоспроможності компанії на ринку [26]. У зв'язку з цим фінансові стратегії часто розглядають у тісному зв'язку з інвестиційними стратегіями. Поєднання різних видів стратегій формує так званий «стратегічний набір» компанії [33].

Розробка фінансової стратегії є досить складним і трудомістким процесом, оскільки вимагає багато часу, зусиль і складних розрахунків. При здійсненні цього процесу важливо враховувати наступні фактори:

- центром зосередженості фінансової стратегії має бути стратегія розвитку компанії на ринку в загальному;
- рівень контролю за діяльністю компанії з боку законодавства та регуляторів;
- економко-політична ситуація в країні;
- вибір стратегії залежить від маркетингу компанії, особливо від основних споживачів продукту;
- залежність від ринку, на який планує вийти компанія залежить від ринку, на який компанія планує вийти (внутрішній чи зовнішній);
- залежність від кількості та якості ресурсів, особливо кількості та кваліфікації працівників [36]. Основною метою фінансової стратегії компанії є максимізація її ринкової вартості та підвищення ефективності її діяльності.

Це досягається шляхом встановлення цільових показників, які враховують виклики та особливості майбутнього фінансового розвитку компанії.

На основі дослідження процедур реалізації фінансової стратегії на підприємствах етапи формування фінансової стратегії можна поділити на три блоки [17]:

- 1) формулювання фінансової стратегії,
- 2) реалізація фінансової стратегії,
- 3) координація фінансової стратегії [38].

Цільова структура фінансової стратегії повинна забезпечувати високу прибутковість при використанні власних коштів та достатній обсяг капіталу. Оптимізація структури активів і оборотного капіталу встановлює довгостроково прийнятний рівень фінансового ризику у виробничо-господарській діяльності підприємства. Існують певні етапи розробки фінансової стратегії.

Більш детально етапи реалізації фінансової стратегії на підприємстві згідно з власними дослідженнями показані на рис. 1.1.

Рисунок 1.1 – Система компонентів, що поліпшують процес вибору такої стратегії на етапі формування фінансової стратегії підприємства

Джерело: узагальнено автором на основі [18, 25]

Першим кроком є збір та детальний аналіз інформації про ринкове середовище компанії (конкуренти, постачальники, клієнти, посередники,

державні органи, постачальники послуг та банківські установи). За результатами аналітичної роботи, відповідних розрахунків та обговорення альтернативних сценаріїв приймається бізнес-рішення про вибір фінансової стратегії, яке в подальшому деталізується у фінансовій політиці та реалізується згідно з планом. Якщо в процесі розробки та реалізації фінансової стратегії виявляються відхилення від фактичних значень запланованих показників або від конкретних умов діяльності компанії, стратегія коригується одразу після виявлення відхилень [19].

Розроблення фінансової стратегії компанії повинна починатися з постановки цілей. Мета полягає у визначенні обсягу інформації, необхідної для визначення вибору тієї чи іншої стратегії протягом періоду, в якому розробляється фінансова стратегія. Вона обов'язково передбачає збір та обробку інформації про зовнішнє середовище. На цьому етапі слід ретельно проаналізувати поведінку конкурентів на ринку, надійність постачальників, потреби клієнтів, вимоги посередників, діяльність і послуги державних органів та ситуацію з кредитуванням банківських установ. Встановивши зовнішні фактори, які впливають на формування фінансової стратегії, можна визначити, чи призведе фінансова стратегія до досягнення поставлених цілей [9, 22].

Оцінка внутрішнього середовища може проводитися паралельно з аналізом зовнішнього середовища компанії. Оцінка внутрішнього середовища може бути узагальнена як аналіз грошових потоків від інвестиційної, операційної та фінансової діяльності та визначення факторів, які призвели до певних результатів [34].

Обґрунтування власного фінансового потенціалу включає в себе аналіз всіх фінансових ресурсів, наявних у розпорядженні підприємства, з метою забезпечення збалансованого розвитку підприємства, а також фінансового потенціалу простого або розширеного підприємства, обсягу капіталу (включаючи наявність нерозподіленого прибутку), оборотності, це безпосередньо впливає на показники валового прибутку, рентабельності та ліквідності [26].

Збалансована система показників використовує систему індикаторів, які відображають загальний стан діяльності компанії. Індикатори визначаються як інструменти, що вимірюють як досягнення обраних цілей, так і ефективність бізнес-процесів. Для побудови системи показників компанія вже повинна мати стратегію, яка дозволяє їй вирішити, які прогнози обрати. При побудові системи показників необхідно виконати наступні кроки [17]:

- чітко вказати стратегічні цілі;
- намалювати стратегічну карту, тобто зв'язати всі стратегічні цілі за допомогою причинно-наслідкового зв'язку (ланцюжка);
- визначити ключові показники, яких бажано досягти, та їх важливість;
- визначити, як ці показники співвідносяться з бізнес-процесами;
- визначити необхідні стратегічні заходи, розробити конкретні терміни, бюджети та відповідальних виконавців для кожного;

Першим етапом формування цієї системи є аналіз зацікавлених сторін, груп або людей, які можуть вплинути на результати проекту, або на результативність реалізації проекту [7].

Аналіз зацікавлених сторін проводиться в наступному порядку:

1. Виявляються всі зацікавлені сторони;
2. Визначається важливість кожної сторони;
3. Оцінка цікавості кожної зі сторін;
4. З'ясування потенційного впливу на процес реалізації проекту;
5. Виявлення емоційного ставлення до проекту;
6. Визначення стратегії і тактики ставлення до кожної зацікавленої сторони;
7. Врахування взаємовигідних інтересів всього проекту та досягнення балансу інтересів зацікавлених сторін;
8. Приймаємо рішення про залучення сторін до участі в проекті [10].

Модель бізнес-переваг (ВЕМ) охоплює 9 критеріїв діяльності компанії [21]:

- орієнтація на результат;
- клієнтоорієнтованість;

- бездоганне лідерство і узгодженість цілей;
- управління на основі реальної інформації з використанням процесного підходу;
- професійний розвиток персоналу і залучення в роботу компанії;
- безперервне навчання, інновації та вдосконалення;
- розвиток партнерських відносин;
- соціальна відповідальність бізнесу;
- рівень досконалості організації [21].

Провідні менеджери формулюють цілі компанії на керуючому рівні. На нижчому рівні відбувається встановлення функціональних цілей та показників, які найкраще оцінюють функціональні аспекти діяльності компанії. Третій рівень є між функціональним і використовується для зв'язку між вищим і нижчим рівнями. Четвертий рівень відображає показники, що характеризують господарську діяльність компанії, такі як якість продукції, своєчасність поставок, тривалість виробничого циклу та виробничі витрати.

У фінансовому аналізі використовується понад 200 коефіцієнтів. Всі вони характеризують чотири ключові аспекти діяльності компанії [27]:

- ліквідність;
- оборотність активів;
- рентабельність;
- ринкова вартість.

Кожну з перелічених груп розраховуються відповідні коефіцієнти.

В табл. 1.2 наведено основні показники, які характеризують ефективність фінансової стратегії підприємства [34].

Показники продажів та коефіцієнт продажів дозволяють оцінити ефективність управління активами і капіталом компанії. Основою для їх розрахунку є виручка від продажу продукції або послуг, їх відношення до середньорічної суми активів, дебіторської та боргової заборгованості. Для проведення аналізу необхідно: зібрати дані за останні 3-5 років та встановити позитивну або негативну динаміку [39].

Таблиця 1.2 – Основні групи показників, що використовуються для аналізу фінансового стану деревообробних підприємств

Групи показників	Показники, що включаються до групи
Показники ліквідності	Коефіцієнт ліквідності, поточної ліквідності, абсолютної ліквідності, фінансової стійкості, покриття
Показники оборотності коштів	Оборотність активів, оборотність основних засобів, оборотність чистих активів, оборотність запасів, середній період погашення кредиторської та дебіторської заборгованості, оборотність кредиторської та дебіторської заборгованості
Показники рентабельності	рентабельність оборотних засобів; рентабельність активів, власного капіталу, чистих оборотних активів
Ринкові показники	прибуток на 1 акцію, зріст цін на акції, дивідендний дохід, коефіцієнт котирування акцій, коефіцієнт виплат, коефіцієнт ціна/прибуток на 1 акцію

Джерело: узагальнено автором на основі [27, 34]

Коефіцієнт рентабельності відображає ступінь прибутковості діяльності компанії. Вони розраховуються як відношення прибутку до значення показника, і ми знаходимо його рентабельність. Показники для розрахунку коефіцієнта рентабельності виходять з даних управлінської або бухгалтерської звітності (балансу і фінансових звітів). Чим вище значення, тим ефективніше використовуються ресурси аналізованого підприємства [41].

Важливим показником, який враховується при аналізі ринкового коефіцієнта компанії, є ціна акцій. Коли вона підвищується, ринок оцінює, що інвестиції використовуються раціонально, і ефективність діяльності підвищується [28].

Підсумовуючи зазначимо, що розвиток підприємства безпосередньо залежить від ефективності його фінансової стратегії. Фінансова стратегія є системою дій, спрямованих на досягнення певних фінансових цілей підприємства, що включають в себе оптимізацію структури капіталу, управління ліквідністю та забезпечення стабільності фінансового стану.

Отже, формування фінансової стратегії також є ключем до забезпечення довгострокового росту та сталого розвитку підприємства. Завдяки чітко окресленим фінансовим цілям, підприємство може планувати свої інвестиції та витрати, що дозволяє отримати максимальну віддачу від вкладених коштів.

Довгострокове фінансове планування включає стратегії залучення капіталу, нові проекти та інновації, що, у свою чергу, сприяє підвищенню конкурентоспроможності.

Таким чином, формування фінансової стратегії розвитку підприємства є складним, але надзвичайно важливим процесом, що потребує системного підходу та глибокого аналізу. Чітке визначення цілей, всебічний аналіз середовища, обґрунтоване планування ресурсів і дій, а також контроль за виконанням стратегії дозволяють підприємству не тільки прискорити своє зростання, але й зберегти стабільність у непередбачуваних умовах ринку.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНОВИЩА ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТОВ «ЛЕБЕДИНСЬКИЙ ДЕРЕВООБРОБНИЙ КОМБІНАТ»

2.1 Організаційно-економічна характеристика товариства

Компанія ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» була заснована 21 грудня 2021 року та спеціалізується на деревообробній промисловості, забезпечуючи ринок високоякісною продукцією з деревини. Основною діяльністю компанії є виготовлення різноманітних дерев'яних виробів, включаючи меблеву продукцію, будівельні матеріали та компоненти для внутрішнього оздоблення. Компанія орієнтується на задоволення потреб як внутрішнього, так і зовнішнього ринку, акцентуючи увагу на екологічності та високих стандартах виробництва.

Організаційна структура компанії покликана забезпечити максимально ефективне управління виробничими процесами та комерційною діяльністю. В основі цієї організаційної структури лежить лінійно-функціональна модель, яка поєднує загальне керівництво з чітким розподілом обов'язків за ключовими напрямками.

Компанію очолює генеральний директор, який відповідає за загальну стратегію розвитку компанії, взаємодію з ключовими клієнтами та інвесторами, прийняття рішень щодо великих інвестиційних проєктів; йому підпорядковуються операційний директор (COO), фінансовий директор (CFO), директор з маркетингу (ММО) та комерційний директор (СМО) [33].

Кожен з цих керівників має власну сферу відповідальності, включаючи управління відповідними підрозділами. Наприклад, директор з виробництва керує всіма етапами виробничого процесу, від закупівлі сировини до відвантаження готової продукції клієнтам; фінансовий директор відповідає за управління фінансовими потоками, бюджетування, фінансове планування та моніторинг фінансових показників. Комерційний директор відповідає за організацію

продажів, управління контрактами з постачальниками і клієнтами та оптимізацію логістичних процесів. Директор з маркетингу відповідає за розробку маркетингових стратегій, вивчення ринкових тенденцій та впровадження нових підходів до просування продукції компанії на ринку.

Загалом, організаційна структура компанії забезпечує ефективну координацію між різними підрозділами, оптимізацію виробничих процесів та своєчасне прийняття управлінських рішень. Крім того, чітко визначена система управління сприяє швидкій адаптації до ринкових змін, що є важливою умовою успішного розвитку в сучасному конкурентному середовищі [34].

Успішне функціонування підприємств деревообробної галузі вимагає дотримання різних нормативних документів і стандартів, і ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» здійснює свою діяльність відповідно до чинного законодавства України, що регулює виробничо-комерційну діяльність підприємств та міжнародних стандартів виробництва екологічно чистої та безпечної продукції. А також дотримується.

Одним з основних документів, яким керується підприємство, є Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності», який регулює, зокрема, порядок отримання ліцензій на окремі види діяльності в деревообробній галузі.

Також важливим є Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», який визначає основні принципи екологічної безпеки та відповідальність підприємств за вплив на навколишнє середовище; ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» приділяє велику увагу екологічним аспектам своєї діяльності і, як наслідок, впровадив екологічно чисті технології виробництва, дотримується всіх вимог природоохоронного законодавства [35].

Нормативна база також включає низку внутрішніх правил і директив, які визначають порядок здійснення виробничих операцій і дотримання стандартів якості та безпеки. Щоб забезпечити відповідність своєї продукції міжнародним стандартам, компанія впровадила систему управління якістю відповідно до

стандартів ISO 9001, яка контролює всі етапи виробничого процесу, від контролю сировини до перевірки готової продукції.

Це дозволяє компанії гарантувати високу якість своєї продукції та відповідність вимогам споживачів як на національному, так і на міжнародному ринку. Крім того, компанія відповідає міжнародному стандарту екологічної безпеки ISO 14001, який передбачає управління екологічними аспектами діяльності компанії, мінімізацію впливу на навколишнє середовище та раціональне використання ресурсів.

Це важливо не лише для дотримання екологічних вимог, а й для підвищення привабливості продукції підприємства серед екологічно відповідальних клієнтів. Таким чином, нормативна база ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» є комплексною системою, яка включає як вимоги українського законодавства, так і міжнародні стандарти, що дозволяє підприємству ефективно працювати на ринку, дотримуючись високих стандартів якості та екологічної безпеки.

В таблиці 2.1 наведено показники руху та якісного складу основних фондів ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат».

Таблиця 2.1 – Показники руху і якісного складу основних фондів

№ з/п	Показники	2022 р. натуральних одиниць	2022 р. %	2023 р. натуральних одиниць
1	Вартість основних виробничих фондів на початок року, тис. грн.	10000	10200	10400
2	Надійшло ОВФ за рік, тис. грн.	1200	1300	1400
3	Вибуло ОВФ за рік, тис. грн.	300	250	280
4	Нараховано амортизації, тис. грн.	500	520	540
5	Коефіцієнт надходження	0,12	0,13	0,14
6	Коефіцієнт вибуття	0,03	0,02	0,03
7	Коефіцієнт динаміки	1,08	1,1	1,12
8	Коефіцієнт заміни	0,05	0,06	0,07
9	Коефіцієнт оновлення	0,1	0,11	0,12
10	Рівень зношення, %	40	42	45
11	Рівень придатності, %	60	58	55
12	Питома вага активної частини, %	55	57	60

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Провівши аналіз, ми можемо сказати, що відсоток зношення у 2023 році порівняно з 2022 роком виріс і становить 45%. Крім того, рівень придатності впав

на 5% і становить 55%. Проте, вартість основних виробничих фондів загалом зросла від 10000 тис. грн у 2022 році до 10400 тис. грн у 2023.

Також на основі даних табл. 2.1 було побудовано графіки, на яких можна простежити динаміку зміни показників, що характеризують рух основних фондів протягом 2022-2023 років.

Як ми можемо побачити, у 2023 році значно зросли обсяги нарахованої амортизації, порівняно із 2022, 540 та 500 тис. грн відповідно. Крім того, було досліджено рівень зношеності основних засобів (рис. 2.2).

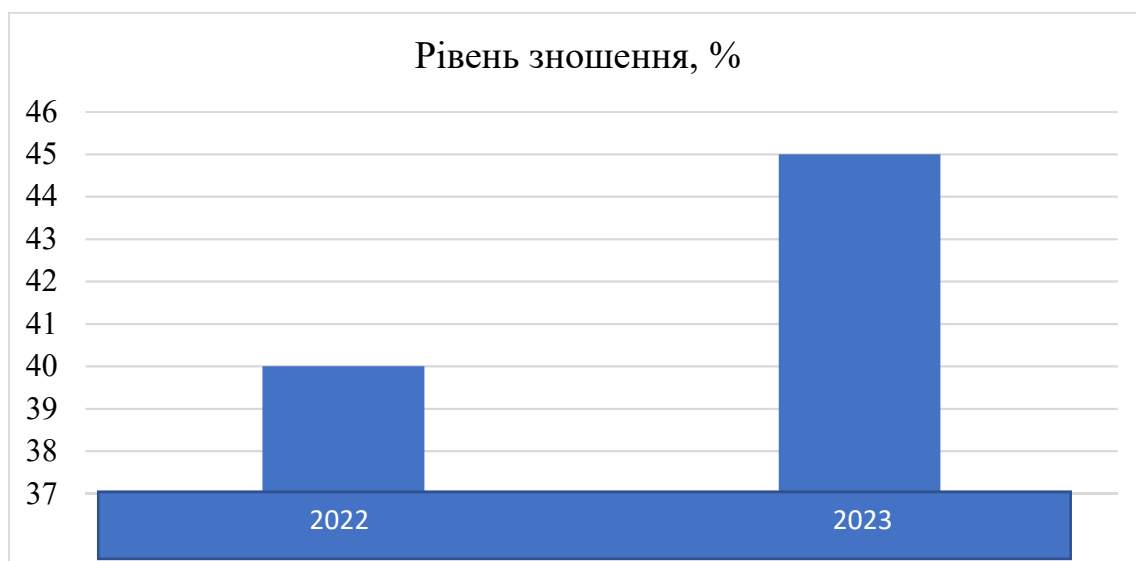

Рисунок 2.1 – Рівень зношеності основних засобів на підприємстві

Джерело: за

Компанія також активно працює над зниженням фінансових ризиків, пов'язаних з використанням позикових коштів (табл. 2.2). Це включає впровадження системи управління ризиками, яка дозволяє виявляти та оцінювати потенційні загрози, такі як зміни процентних ставок, валютні ризики або ризики неплатоспроможності контрагентів. Для мінімізації цих ризиків компанія використовує різні фінансові інструменти, такі як хеджування, страхування або укладання форвардних контрактів [46].

Грошові кошти є ще однією важливою складовою оборотних коштів, оскільки вони забезпечують фінансову гнучкість компанії та дозволяють оперативно реагувати на зміни в ринкових умовах. Компанія повинна підтримувати достатній рівень грошових коштів на своїх рахунках для покриття

поточних витрат, таких як заробітна плата, оплата за сировину та енергоносії, а також для здійснення інвестицій у розвиток виробництва. Однак надлишковий рівень грошових коштів також може свідчити про неефективне використання ресурсів, тому важливо збалансувати їх обсяг [46].

Ще одним аспектом управління оборотними коштами є використання кредиторської заборгованості. Це кошти, які компанія зобов'язана сплатити своїм постачальникам за придбані товари чи послуги. Управління кредиторською заборгованістю дозволяє компанії оптимізувати свої фінансові потоки, домовляючись про вигідні умови оплати та використовуючи відстрочку платежів для зниження потреби в залученні позикових коштів.

Таблиця 2.2 – Забезпеченість підприємства основними виробничими фондами та ефективність їх використання

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2021 р. у % до 2023__ р.
Фондозабезпеченість на 1 га, тис. грн.	1200	1250	1300	108
Фондоозброєність, тис. грн.	150	160	165	110
Фондовіддача	1.5	1.55	1.6	106
Фондоємність	0.67	0.65	0.62	93
Вироблено валової продукції в співставних цінах на 1-го працівника, тис. грн.	250	270	290	116

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Загалом управління оборотними коштами (табл. 2.3) передбачає підтримку оптимального балансу між ліквідністю та рентабельністю підприємства. Компанія повинна забезпечити достатній рівень оборотних коштів для фінансування своєї діяльності, але водночас уникати їхнього надлишкового накопичення, що може призвести до неефективного використання ресурсів. Для цього використовуються різні інструменти фінансового менеджменту, такі як бюджетування оборотних коштів, аналіз структури активів та управління ризиками, пов'язаними з оборотними активами [47].

Таблиця 2.3 – Показники економічної ефективності використання оборотних фондів

№ з/п	Показники	2022 р. натуральних одиниць	2022 р. %	2023 р. натуральних одиниць	Відхилення (+,-) звітнього року від базисного
1	Середньорічна вартість оборотних фондів, тис. грн	3500	100	3600	+100
2	Виручка від реалізації продукції, тис. грн	4500	105	4600	+100
3	Коефіцієнт оборотності	1.5	102	1.55	+0.05
4	Коефіцієнт закріплення	0.67	98	0.65	-0.02
5	Тривалість 1 обороту, днів	45	101	44	-1
6	Рентабельність, %	15	103	15.5	+0.5
7	Сума вивільнених (додатково залучених) оборотних фондів, тис. грн	200	4	210	+10

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Обіговість активів компанії свідчить про ефективність їх використання у виробничій діяльності (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 – Обсяг та структура товарної продукції

Назва продукції	2022 р., тис. грн	2022 р., %	2023 р., тис. грн	2023 р., %	В середньому за 2022-2023 рр., тис. грн	В середньому за 2022-2023 рр., %
Меблі	5200	36	5400	37	5200	36
Будівельні матеріали	6200	43	6300	44	6167	43
Дерев'яні конструкції	4300	29	4500	30	4267	29

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Таким чином, ефективне управління активами, зокрема складом і структурою активів та оборотними коштами, є важливим елементом фінансової стратегії ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат». Це дозволяє компанії

забезпечити стабільність своєї діяльності, оптимізувати використання ресурсів та мінімізувати ризики, пов'язані з фінансовими потоками [48].

2.2 Оцінка фінансового становища товариства

Фінансово-економічні показники ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» відображають ефективність діяльності компанії та її здатність до стійкого розвитку в умовах сучасного ринку. Враховуючи, що компанія була заснована у 2021 році, вона не має звітності за цей рік, проте фінансові показники за 2022 рік свідчать про стабільний розвиток та високі показники прибутковості. У 2022 році компанія змогла не тільки закріпитися на ринку, але й продемонструвати позитивну динаміку зростання, незважаючи на складні економічні умови та глобальні виклики. Основними фінансово-економічними показниками, які свідчать про успішність діяльності підприємства, є чистий дохід, валовий прибуток, рентабельність, рівень ліквідності та обіговість активів.

Чистий дохід компанії за звітний період склав значну суму, що свідчить про активне збільшення обсягів реалізації продукції. Основна частина доходу була отримана від продажу будівельних матеріалів та меблевих виробів, що користуються великим попитом як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках. Крім того, компанія активно розвивала експортний напрямок, що дозволило диверсифікувати джерела доходів та знизити залежність від внутрішнього ринку [36].

Валовий прибуток також продемонстрував позитивну динаміку, що свідчить про ефективність управління виробничими процесами та контролю за собівартістю продукції. Зниження витрат на виробництво, а також впровадження енергозберігаючих технологій дозволили значно підвищити рентабельність продукції. Компанія також змогла оптимізувати свої виробничі процеси за рахунок автоматизації, що дозволило скоротити витрати на оплату праці та підвищити загальну ефективність виробництва.

Рівень рентабельності підприємства також є важливим показником, що свідчить про його здатність генерувати прибуток від основної діяльності. У 2022 році рентабельність компанії значно зросла завдяки ефективній фінансовій стратегії та грамотному управлінню активами. Це дозволило компанії акумулювати кошти для подальшого розвитку та інвестицій в модернізацію виробничих потужностей.

Ліквідність компанії також залишалася на високому рівні, що свідчить про її здатність своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання. Це важливий аспект фінансової стратегії, оскільки висока ліквідність забезпечує стійкість підприємства в умовах ринкових коливань та знижує ризики, пов'язані з можливими затримками у надходженнях коштів [37].

Обіговість активів компанії свідчить про ефективність їх використання у виробничій діяльності (табл. 2.).

Таблиця 2.5 – Показники фінансової стійкості ТОВ «ЛДК»

Позна чення	Показники за звітні роки			Відхилення		Характеристика
	2021	2022	2023	2023/2021, %	2023/2022, %	
K_a	0,3	0,35	0,2	60,2	51,6	$K_a < 0,5$. Таке значення показує нестачу власного капіталу для покриття заборгованості підприємства
$K_{ф.с.}$	0,5	0,5	0,59	118,1	118,1	59% майна підприємство може використати без втрат для кредиторів
$K_{ф.з.}$	0,3	0,35	0,4	136,5	117,0	
$K_{ф.р.}$	0,37	0,35	0,4	119,2	126,0	Показник знаходиться в межах оптимальних значень, в межах від 0,3 до 0,5, тобто підприємство є фінансово автономним
$K_{м.в.к.}$	0,85	0,9	0,9	106,2	100,3	

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Провівши аналіз даних наведених в таблиці вище, можна сказати, що показники коефіцієнт фінансової стійкості протягом 2022 - 2023 років залишився

на одному рівні в межах 0,5 - 0,59. Проте коефіцієнт фінансової забезпеченості трішки зріс і становить 0,4 у 2023 році проти 0,3 у 2021 році. Також варто зазначити, що у 2023 році трішки знизилось значення коефіцієнта фінансової незалежності (автономії) і складає 0,2 проти 0,3 у 2021 році та 0,35 у 2022 році.

Далі визначимо ефективність використання фінансових ресурсів на підприємстві, використовуючи показники ділової активності (табл. 2.5).

Таблиця 2.6 – Показники ділової активності ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» за 2021-2023 рр..

Показники	Роки			Відхилення (+/-)
	2022	2023	2022 р.	2023 р. до : 2021 р.
Коефіцієнт оборотності активів	1,05	0,97	-0,08	-0,78
Строк обертання активів, днів	325	365	40	151
Коефіцієнт оборотності основних засобів	1,56	1,36	-0,2	-1,32
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	13,74	16,87	3,13	-4,28
Строк обертання дебіторської заборгованості, днів	29	25	-4	6
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	22,17	14,74	-7,43	-7,76
Строк обертання кредиторської заборгованості, днів	15	21	6	3
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	3,56	2,54	-1,02	0,16
Строк обертання матеріальних запасів, днів	101	142	41	-9
Коефіцієнт обігу власного капіталу	1,56	1,25	-0,31	-0,87
Строк обігу власного капіталу, днів	305	316	11	145

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Аналіз господарської діяльності, проведений на основі розрахунку коефіцієнта оборотності і періоду ротації, не дозволяє охарактеризувати підприємство з позитивного боку. Коефіцієнт оборотності активів, паїв і часток періоду має дуже низьке значення, тобто вони обертаються дуже повільно, відповідно, і період обертання високий. Отже, умови для ротації активів такі: у 2021 році - 214 днів, у 2022 році - 325 днів, у 2023 році-365 днів.

Швидкість зміни дебіторської та кредиторської заборгованості також важлива, тому у 2023 році порівняно з 2022 роком показники дебіторської заборгованості знизилися на 4 дні, а показники кредиторської заборгованості збільшилися на 6 днів.

Фінансове планування є невід'ємною частиною процесу прогнозування. Воно передбачає розробку бюджету компанії, визначення основних цілей та завдань, а також розподіл ресурсів для досягнення цих цілей. Для ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» фінансове планування включає планування обсягів виробництва, інвестицій у модернізацію обладнання, маркетингові витрати, а також фінансові зобов'язання. Процес планування дає змогу підприємству не лише ефективно використовувати наявні ресурси, але й передбачати можливі зміни в зовнішньому середовищі, такі як коливання цін на сировину або зміни попиту на продукцію [2].

Для аналізу показників ефективності компанії розраховуємо показники, що характеризують рентабельність ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» (табл. 2.7).

Таблиця 2.7 - Показники рентабельності, %

№ п/п	Рівень рентабельності	2022 р. %	2023 р. %	Відхилення (+,-) звітнього року від базисного
1	Активу	11,3	12,2	+2
2	Власних капіталів	13,5	14,3	+2
3	Діяльності загалом	16,8	17,1	+2
4	Вироблення продуктів	21,5	22,6	+2
5	Основних коштів	9,2	10,1	+2
6	Оборотних коштів	19,1	20,3	+2
7	Виробничого фонду	17,2	18,1	+2

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Провівши аналіз коефіцієнтів рентабельності ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат», можна сказати, що вся діяльність підприємства є достатньо прибутковою, причому рівень рентабельності оборотних коштів зростає 2023 роках в порівнянні з 2022 роком. Причиною зменшення рівня рентабельності виробничих фондів показників є постійні зміни величин чистого доходу та чистого прибутку.

Крім поточних планів, компанія також працює над довгостроковим фінансовим планом, спрямованим на забезпечення стратегічного розвитку компанії на найближчі роки. Довгострокове планування включає інвестиційні проекти, розвиток нових напрямків бізнесу, вихід на нові ринки та впровадження інноваційних технологій. Такий підхід дозволяє компанії підвищити свою конкурентоспроможність і досягти довгострокових цілей.

Успішне фінансове планування передбачає не лише розробку бюджету, але й його контроль та коригування у випадку виникнення непередбачених обставин. ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» проводить регулярний моніторинг виконання бюджету, аналізує відхилення від планових показників та вносить корективи у свої плани, щоб досягти максимальної ефективності використання ресурсів. Це дозволяє компанії гнучко реагувати на зміни в ринкових умовах і забезпечувати стабільність своєї фінансової діяльності.

Таким чином, фінансове прогнозування та планування є важливими інструментами управління фінансами ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат», що дозволяють забезпечити стабільність і розвиток компанії. Прогнозування доходів, витрат і грошових потоків допомагає підприємству оцінювати свої можливості та планувати майбутні дії, а фінансове планування забезпечує ефективне використання ресурсів і досягнення стратегічних цілей.

2.3 Оцінка ефективності фінансового менеджменту ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат»

Розробка фінансової стратегії розвитку будь-якої компанії передбачає визначення чітких цілей та завдань, які повинні бути досягнуті у довгостроковій та короткостроковій перспективі.

Для ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат», яке працює в сфері деревообробної промисловості, основними цілями є забезпечення стабільного зростання, підвищення ефективності використання ресурсів, розширення асортименту продукції та вихід на нові ринки.

Основні цілі компанії:

Забезпечення стабільного зростання прибутку. Це одна з ключових цілей, до якої прагне компанія. У сучасних умовах ринку важливо не тільки зберегти поточний рівень доходів, але й забезпечити їх стале зростання. Це досягається завдяки підвищенню якості продукції, оптимізації виробничих процесів та впровадженню інновацій.

Збільшення частки ринку. Для досягнення цієї мети компанія планує розширити свій асортимент продукції та вийти на нові ринки збуту. Це дозволить не тільки підвищити конкурентоспроможність, але й забезпечити стабільне зростання продажів. Окрему увагу буде приділено виходу на ринки Європейського Союзу, де попит на продукцію з деревини постійно зростає.

Оптимізація витрат. Одним із стратегічних завдань компанії є підвищення ефективності використання ресурсів. Це передбачає зниження витрат на виробництво, скорочення відходів та впровадження енергоефективних технологій. Впровадження системи контролю витрат дозволить оптимізувати використання матеріалів та підвищити рентабельність продукції.

Розвиток людського капіталу. Компанія розуміє, що кваліфіковані працівники є одним із ключових активів. Тому важливо інвестувати в підвищення кваліфікації співробітників та створення умов для їхнього професійного розвитку. Це включає проведення навчальних програм, тренінгів, а також участь у міжнародних виставках та конференціях.

Забезпечення екологічної відповідальності. У світі все більше уваги приділяється екологічній безпеці виробництва.

Таким чином, основні цілі та стратегічні завдання компанії ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» спрямовані на забезпечення її стабільного розвитку, підвищення конкурентоспроможності та вихід на нові ринки. Вони включають оптимізацію виробничих процесів, розвиток людського капіталу, впровадження інноваційних технологій та екологічну відповідальність. Реалізація цих завдань дозволить компанії зміцнити свої позиції на ринку та забезпечити довгострокову стійкість.

Оцінка капіталу та оптимізація його структури є важливим елементом фінансової стратегії будь-якого підприємства. Для ТОВ «ЛДК», що працює в сфері деревообробної промисловості, ці процеси відіграють особливу роль, оскільки капітал є основою для розвитку виробничих потужностей, інвестування у нові технології та підтримки конкурентоспроможності на ринку.

Капітал підприємства можна розділити на дві основні частини: власний та позиковий капітал. Власний капітал формується за рахунок коштів, інвестованих засновниками, а також прибутку, отриманого від операційної діяльності. Позиковий капітал – це кошти, які компанія залучає від зовнішніх джерел, таких як банки, фінансові установи, а також через випуск облігацій або інші фінансові інструменти.

Власний капітал є основою для фінансової стабільності підприємства, оскільки він не пов'язаний з обов'язком сплати процентів чи повернення боргу. Це дозволяє компанії вільно розпоряджатися своїми ресурсами, інвестувати їх у розвиток без тиску з боку кредиторів. Основними джерелами власного капіталу ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» є статутний капітал, який був сформований при заснуванні компанії, а також нерозподілений прибуток, який накопичується в результаті операційної діяльності.

Нерозподілений прибуток є важливим джерелом для інвестицій у розвиток виробничих потужностей компанії, модернізацію обладнання, впровадження нових технологій та розширення асортименту продукції. Компанія прагне зберігати високий рівень власного капіталу для забезпечення фінансової незалежності та мінімізації ризиків, пов'язаних з використанням позикових коштів. Це дозволяє компанії зберігати гнучкість у прийнятті фінансових рішень та уникати додаткового фінансового навантаження у вигляді виплати відсотків за кредити.

Однак, у сучасних умовах ринку власного капіталу може бути недостатньо для реалізації всіх інвестиційних проектів та забезпечення зростання компанії. Тому важливу роль відіграє позиковий капітал, який дозволяє залучати додаткові фінансові ресурси для реалізації стратегічних завдань компанії. Позиковий

капітал може бути залучений у вигляді банківських кредитів, випуску облігацій або інших фінансових інструментів.

Для компанії важливо забезпечити оптимальне співвідношення між власним та позиковим капіталом. Занадто велика частка позикових коштів може призвести до надмірного фінансового навантаження на підприємство, оскільки кредити потребують регулярних виплат відсотків та повернення основної суми боргу. Це може негативно вплинути на ліквідність компанії, особливо в умовах нестабільності ринку або зниження попиту на продукцію. З іншого боку, недостатнє використання позикового капіталу може обмежити можливості компанії щодо реалізації нових проектів та розширення виробництва.

Для оцінки ефективності використання капіталу ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» проводить аналіз структури свого капіталу. Одним із основних показників, що використовується для цього, є коефіцієнт фінансової автономії, який показує співвідношення між власним та позиковим капіталом. Високе значення цього показника свідчить про те, що компанія має достатньо власних ресурсів для покриття своїх зобов'язань та не залежить від зовнішніх джерел фінансування. Однак, занадто високий коефіцієнт автономії може свідчити про те, що компанія недостатньо використовує можливості позикового фінансування для свого розвитку.

Для оптимізації структури капіталу компанія використовує стратегію збалансованого поєднання власних та позикових ресурсів. Це дозволяє забезпечити стабільність фінансових показників та одночасно мати доступ до додаткових коштів для інвестицій. Одним із основних критеріїв при залученні позикових коштів є вартість капіталу. Компанія прагне залучати кредити з найнижчими відсотковими ставками, що дозволяє мінімізувати витрати на обслуговування боргу та зберігати рентабельність операційної діяльності.

Окрім того, важливу роль у процесі оптимізації структури капіталу відіграє терміновість позикових коштів. Компанія прагне уникати короткострокових кредитів, які потребують швидкого повернення, оскільки це може створити додатковий тиск на ліквідність підприємства. Натомість, вона орієнтується на

довгострокове фінансування, яке дозволяє реалізовувати масштабні інвестиційні проекти без загрози фінансової нестабільності.

Ще одним важливим аспектом оптимізації структури капіталу є диверсифікація джерел фінансування. Компанія прагне уникати залежності від одного або кількох великих кредиторів, що дозволяє знижувати ризики, пов'язані з можливими змінами умов кредитування або погіршенням фінансового стану кредитних установ. Для цього компанія використовує різні фінансові інструменти, такі як банківські кредити, лізинг, а також фінансові ринки для залучення додаткових коштів через випуск облігацій.

Оптимізація структури капіталу включає в себе управління власними фінансовими ресурсами. Компанія прагне ефективно використовувати свій нерозподілений прибуток для фінансування поточних операцій та інвестиційних проектів. Це дозволяє мінімізувати необхідність залучення позикових коштів та зберігати високу рентабельність виробництва.

Крім того, компанія проводить регулярний аналіз вартості свого капіталу, що дозволяє оцінити доцільність залучення додаткових ресурсів та їх вплив на фінансові показники. Основними критеріями при цьому є вартість власного капіталу, яка визначається рівнем очікуваного прибутку інвесторів, та вартість позикового капіталу, що включає витрати на обслуговування боргу. Оптимальна структура капіталу забезпечує мінімальну сукупну вартість капіталу, що дозволяє компанії досягати максимальних результатів при мінімальних витратах.

Для того щоб узагальнити результати дослідження окремих фінансових аспектів діяльності ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат», як показника ефективності фінансового менеджменту, необхідно визначити фінансове становище підприємства на основі розрахунку єдиного (інтегрального) показника за 2021 - 2023 роки.

Розрахункові значення цільових показників, які визначаються відповідно до даних вхідної інформаційної бази, формують матрицю значень цільових показників (табл. 2.8).

Таблиця 2.8– Вхідні дані для розрахунку інтегрованого показника ефективності фінансового менеджменту підприємства

Матриця вхідних значень цільових показників			
0,000	-4,90	2,305	0,045
0,528	-2,10	98	0
0,968	0,60	39	21,389
-0,054	-1,65	28,407	-0,674
Матриця оптимальних значень цільових показників			
0,2	20	2	0,4
0,8	30	40	0,3
2	27	40	1,5
1	2,5	10	0,5
Матриця нормалізованих цільових показників			
0	-0,245	1	0,112
0,660	-0,070	0,408	0,1
0,484	0,022	1	0,069
-0,054	-1,515	1	-1,347
Вага цільових показників			
0,136	0,087	0,087	0,087
0,068	0,043	0,043	0,043
0,068	0,043	0,043	0,043
0,068	0,043	0,043	0,043

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Для розрахунку інтегральних показників використовується набір цільових індикаторів, згрупованих в 4 групи відповідно до 4 напрямками досліджень: ліквідність, прибутковість, показники ділової активності та фінансової стабільності для спрощення математичної обробки інформації.

На основі матриці фактичних та оптимальних значень формується матриця нормалізації, яка показує ступінь відповідності між фактичним та оптимальним значенням цільового показника. Елементи матриці нормалізації розраховуються як відношення фактичного значення цільового показника до його оптимального значення. Якщо фактичне значення індикатора перевищує його оптимальне значення в позитивному сенсі, то елементи матриці дорівнюють 1. Для показників, де позитивна динаміка відображається у зменшенні абсолютного значення (наприклад, середній період обороту боргу, співвідношення позикових і власних коштів, період окупності власних коштів тощо), нормалізоване значення, навпаки, розраховується як відношення оптимального значення цільового показника до його фактичного значення.

Вага кожного цільового індикатора визначається на основі встановлених ваг напрямів дослідження та груп цільових індикаторів. Зокрема, вага першої групи індикаторів становить 40%, а вага другої, третьої та четвертої груп індикаторів - по 20%. Що стосується сфер дослідження, то цільовий показник ліквідності отримує вагу 34%, тоді як інші сфери оцінюються як рівні.

Розрахунок значення інтегрованого показника здійснюється за формулою (2.1):

$$Z_I = \sum_{j=1}^{n=1} w_{ij} \times \bar{p}_i \quad (2.1)$$

де w_{ij} - вага окремого цільового показника;

$\bar{p}_i$ – нормалізоване значення окремого цільового показника

Значення інтегрального показника Лебединського деревообробного комбінату у 2023 році становить 0,13142, що становить 13,1% від ідеальної трансформації, яка є абсолютною оптимальністю всіх цільових показників. У цій ситуації можна стверджувати, що критерії організації фінансово-господарської діяльності за пріоритетними напрямками не виконуються належним чином. Таким чином, розрахунок інтегральних показників підтверджує загальний висновок про нестійкий фінансовий стан Лебединського деревообробного комбінату та неефективність його фінансової діяльності.

Аналіз фінансового стану ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» свідчить, що за досліджуваний період підприємство суттєво наростило свої активи, але структура балансу здебільшого відображає співвідношення майна до зобов'язань компанії.

Фінансовий стан ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» можна оцінити як задовільний, хоча він залишається нестабільним. За останні три роки обсяг оборотного капіталу компанії зріс, але показники платоспроможності та ліквідності погіршилися. Підприємство демонструє кризовий рівень фінансової стійкості, значну залежність від кредиторів, а також має проблеми з узгодженістю термінів погашення дебіторської та кредиторської заборгованостей.

Крім того, прибутковість Лебединського деревообробного комбінату залишається дуже низькою. У попередньому році підприємство зафіксувало збиток, що свідчить про низьку ефективність менеджменту. Однак аналіз лише поточної фінансової ситуації не дає повного уявлення про стратегічне становище підприємства.

Для прийняття стратегічних рішень щодо вибору та реалізації фінансових стратегій необхідно оцінити, наскільки внутрішні ресурси компанії адаптовані до ситуації у зовнішньому середовищі. Ефективним методом аналізу впливу зовнішніх факторів на діяльність компанії є ситуаційний аналіз, відомий у міжнародній практиці як SWOT-аналіз.

Хоча в науковій літературі існують різні інтерпретації цього методу, його загальне застосування полягає в побудові матриці сильних і слабких сторін організації, а також можливостей і загроз, викликаних змінами в зовнішньому середовищі SWOT-аналіз є важливим інструментом для оцінки поточної ситуації компанії і формулювання стратегії її розвитку. SWOT-аналіз є важливим інструментом для оцінки поточної ситуації компанії та формулювання стратегії її розвитку. Він дозволяє визначити ключові сильні та слабкі сторони компанії, а також оцінити зовнішні можливості та ризики.

Для ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат», яке працює у сфері деревообробної промисловості, SWOT-аналіз є корисним засобом для розуміння факторів, що впливають на його конкурентоспроможність і стійкість на ринку.

Сильні сторони (Strengths): Компанія «Лебединський деревообробний комбінат» має кілька значущих сильних сторін, які виділяють її серед конкурентів. По-перше, це сучасне виробниче обладнання, що забезпечує високу якість продукції та ефективність виробничих процесів. Завдяки використанню новітніх технологій у деревообробці компанія має можливість виробляти продукцію з високою доданою вартістю, що особливо цінується на ринках ЄС та інших зарубіжних ринках. По-друге, «Лебединський деревообробний комбінат» має кваліфікований персонал, який постійно проходить навчання та вдосконалює

свої навички. Це дозволяє підприємству залишатися гнучким і швидко реагувати на зміни в технологіях і вимогах ринку.

Третьою сильною стороною є ефективна система менеджменту якості. Впроваджені стандарти ISO 9001 та ISO 14001 дозволяють контролювати всі етапи виробничого процесу та гарантувати стабільну якість продукції. Окрім цього, екологічні сертифікати компанії сприяють підвищенню її репутації на ринку, що особливо важливо у світі, де все більше споживачів надають перевагу екологічно чистій продукції.

Четверта сильна сторона полягає у вдало розробленій логістичній стратегії. Компанія має добре налагоджену систему постачання сировини, що дозволяє мінімізувати витрати на транспорт та забезпечує постійність постачання. Також важливою перевагою є гнучка система збуту, яка орієнтована як на внутрішній, так і на зовнішні ринки.

Слабкі сторони (Weaknesses): Однак, попри всі переваги, компанія стикається і з певними слабкими сторонами. Однією з головних проблем є залежність від цін на сировину. Оскільки основна частина сировини закуповується на внутрішньому ринку, компанія може стикатися зі значними коливаннями цін на деревину, що ускладнює планування витрат та впливає на собівартість продукції.

Іншою слабкою стороною є відносно невеликий асортимент продукції. Незважаючи на високу якість товарів, обмеженість лінійки продукції не дозволяє компанії повною мірою задовольняти всі потреби клієнтів та знижує її конкурентоспроможність у порівнянні з більш диверсифікованими виробниками [53].

Ще одним викликом є відсутність великого портфеля патентів або власних інноваційних розробок. Хоча компанія використовує сучасні технології, вона поки що не має значних напрацювань у сфері інноваційної діяльності, що могло б стати додатковою конкурентною перевагою.

Можливості (Opportunities): Однією з основних можливостей для розвитку компанії є вихід на нові ринки. Попит на екологічно чисту та сертифіковану

продукцію з дерева постійно зростає, особливо в Європі та Північній Америці. Компанія може використовувати цей тренд для збільшення експорту своєї продукції. Іншою можливістю є впровадження нових технологій обробки деревини, які дозволять виробляти продукцію з ще вищими екологічними стандартами та з меншими витратами сировини.

Диверсифікація асортименту продукції - ще один важливий напрямок розвитку. Розширення продуктової лінійки може залучити нових клієнтів і підвищити конкурентоспроможність на ринку. Крім того, можна впроваджувати цифрові технології в управління виробництвом і продажами. Це дозволяє автоматизувати більшість процесів і знизити операційні витрати.

Загрози (Threats): Однією з потенційних загроз, з якими може зіткнутися компанія, є інтенсивна конкуренція на ринку деревообробки. Вітчизняні та міжнародні конкуренти постійно вдосконалюють свої технології та пропонують продукцію за нижчими цінами, що може створити додатковий тиск на компанію.

Ще однією загрозою є зміна екологічного законодавства. Уряди багатьох країн запроваджують нові та більш жорсткі вимоги до екологічної безпеки, що може вимагати від компанії більших інвестицій в модернізацію обладнання та технологій. Ще одним важливим фактором є можливість змін у системі оподаткування, що може негативно вплинути на результати діяльності компанії.

Для оцінки загроз часто використовується метод позиціонування з використанням спеціальної матриці (табл. 2.9). Ця матриця будується наступним чином:

- ймовірність реалізації загрози (висока, середня або низька ймовірність) відкладається зверху;
- можливі наслідки для підприємства, до яких може призвести реалізація загрози (руйнування, важкий стан, легкі труднощі, слабкий вплив), відкладаються в сторону.

12 полів загроз, отриманих в рамках матриці, мають різні наслідки для підприємства. Загрози, класифіковані за полями "висока ймовірність руйнування", "висока ймовірність критичного стану" та "середня ймовірність

руйнування", є дуже серйозними загрозами для компаній і вимагають негайного та обов'язкового усунення.

Таблиця 2.9 – Матриця загроз зовнішнього середовища діяльності підприємства

Вплив \ Вірогідність	Висока	Середня	Низька
Руйнівний	6;7	-	-
Критичний	4;8	5	8
Незначний	2;3	7	-
Слабкий	-	-	-

Джерело: власні дослідження

Відповідально підходите до їх усунення. Загрози, які зачіпають решту сфери діяльності, також не повинні залишатися поза увагою керівництва компанії. У цьому випадку завдання їх основного усунення не ставиться, але необхідно здійснювати ретельний моніторинг їх розвитку.

Таким чином, можливості, які зовнішнє середовище має бути відкрите для підприємства, полягають у:

1- переорієнтація на вітчизняних постачальників сировини, що дозволяє закуповувати запаси за низькими цінами, ;

2 - можливість економії фінансових ресурсів: скорочення штату, скорочення робочого тижня;

3 - реалізація державної програми сприяння функціонуванню житлово-будівельного комплексу: надання кредитів державними банками для завершення будівництва розпочатого проекту, надання пільгової іпотеки певним категоріям населення, тим самим підтримуючи попит на житло.;

4 - реалізація антикризової політики з боку держави, спрямованої на зниження інфляції і підвищення купівельної спроможності населення;

5 - низька ймовірність появи нових конкурентів на регіональному ринку;

6 - у разі перерозподілу часток учасників ринку, збільшити їх частку на регіональному ринку;

7 - лобіювання інтересів власників (акціонерів) підприємства.

Аналогічно матриці загроз, будується матриця для оцінки можливостей (табл. 2.10). Ймовірність того, що компанія зможе скористатися можливістю (висока, середня та низька ймовірність), відкладається зверху. В сторону відкладається ступінь впливу можливостей на діяльність компанії (значна, помірна, слабка).

Таблиця 2.10 – Матриця можливостей зовнішнього середовища діяльності ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат»

Вплив \ Вірогідність	Висока	Середня	Низька
Суттєвий	1; 2	4	3
Помірний	-	6	7
Слабкий	5	-	-

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Можливості, що стосуються областей "висока ймовірність - значний вплив", "висока ймовірність – помірний вплив" та "середня ймовірність – значний вплив", мають велике значення для підприємства, і їх потрібно використовувати. Можливості потрапити в області "низька ймовірність-низький вплив", "низька ймовірність – середній вплив" і "середня ймовірність – низький вплив" практично не заслуговують на увагу організації. що стосується можливості бути віднесеним до решти галузей, керівництво має вирішити, чи варто їх використовувати, якщо компанія має в своєму розпорядженні достатні ресурси.

Таким чином, проведений SWOT-аналіз дозволяє отримати загальне уявлення про сильні та слабкі сторони ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат», а також визначити можливості та загрози, які можуть впливати на її подальший розвиток. Це важливий етап у розробці ефективної фінансової стратегії, що дозволить компанії досягти своїх стратегічних цілей.

РОЗДІЛ 3

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТОВ «ЛЕБЕДИНСЬКИЙ ДЕРЕВООБРОБНИЙ КОМБІНАТ»

3.1 Формування ефективної стратегії розвитку ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат»

Управління ризиками є фінансовою стратегією для ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат», оскільки деревообробна промисловість, як і будь-яка інша галузь, стикається з різними внутрішніми та зовнішніми загрозами, які можуть вплинути на її стабільність. Ефективність підприємства Основними цілями управління ризиками є мінімізація можливих негативних наслідків для підприємства, підвищення його стійкості до зовнішніх змін та підтримання конкурентоспроможності на ринку.

Процес управління ризиками передбачає виявлення та оцінку ризиків, вжиття заходів щодо їх мінімізації та контроль за виконанням цих заходів. Одним з основних ризиків ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» є ринковий ризик, який включає в себе зміну попиту на продукцію, коливання цін на сировину та продукцію, а також коливання цін на сировину та продукцію, а також рівень конкуренції. Попит на продукцію з деревини може змінюватися через економічні умови, нові технології та зміни в законодавстві.

Наприклад, нові екологічні вимоги до продукції можуть знизити попит на продукцію, яка не відповідає екологічним стандартам. Для пом'якшення ризиків попиту компанія постійно відстежує ринкові тенденції, впроваджує нові продукти, що відповідають вимогам клієнтів, та інвестує в технології, які знижують собівартість продукції. Ризик коливання цін на сировину є однією з найактуальніших загроз для ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат».

Колівання на ринку сировини можуть бути спричинені низкою факторів, зокрема змінами в політиці ведення лісового господарства, стихійними лихами та

змiнами попиту на деревину в iнших країнах. Для зменшення цього ризику компанія укладає довгострокові контракти з постачальниками сировини, які фіксують ціни на певний період часу і дозволяють уникнути непередбачуваних витрат.

Крім того, компанія прагне зменшити свою залежність від конкретних постачальників і регіонів та диверсифікувати джерела сировини. Важливим аспектом управління ризиками є валютний ризик. Оскільки компанія експортує продукцію до європейських країн, вона стикається з ризиком коливань валютних курсів, які можуть вплинути на експортну виручку.

Для мінімізації цього ризику ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» використовує стратегії хеджування, такі як форвардні контракти та опціони, які дозволяють регулювати обмінний курс майбутніх операцій. Це забезпечує стабільність діяльності та зменшує ризик втрат через коливання валютних курсів.

Іншим важливим ризиком є ризик неплатоспроможності замовника, особливо у випадку великих замовлень. Несплата або затримка платежу може мати значний вплив на ліквідність компанії та її здатність виконувати свої фінансові зобов'язання. Для зменшення цього ризику перед укладенням великого замовлення проводиться детальний аналіз фінансового стану клієнта та використовується схема страхування кредитних ризиків. Це мінімізує ризик неплатежів і забезпечує стабільні грошові потоки.

Регуляторні ризики також є важливими для ТОВ «ЛДК», оскільки законодавство в деревообробній галузі, особливо в сфері охорони навколишнього середовища, постійно змінюється. Вимоги до екологічної безпеки у виробництві, лісокористуванні та поводженні з відходами можуть стати більш жорсткими, що призведе до додаткових витрат на модернізацію виробничого обладнання та технічні зміни. Для управління регуляторними ризиками компанії постійно відстежують зміни в законодавстві та своєчасно адаптують свої процеси до нових вимог.

Важливим аспектом управління ризиками є страхування: ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» використовує різні види страхування для захисту своїх активів та мінімізації можливих фінансових втрат. Це страхування виробничого обладнання, страхування відповідальності перед третіми особами, страхування вантажів під час транспортування продукції та страхування від стихійних лих. Страхування дозволяє компаніям знизити ризики, пов'язані з непередбачуваними подіями, і забезпечити фінансову стабільність у разі настання страхового випадку. Таким чином, управління ризиками є складним процесом, який охоплює всі аспекти діяльності ЛДК.

Компанія використовує різноманітні стратегії для мінімізації ризиків, такі як диверсифікація постачальників, використання фінансових інструментів для хеджування, страхування та впровадження нових технологій. Ефективне управління ризиками дозволяє компанії підтримувати ринкову стабільність, забезпечувати сталий розвиток і мінімізувати негативний вплив непередбачуваних подій на результати діяльності.

Фінансове прогнозування та планування є важливим елементом стратегічного фінансового управління підприємством, що дозволяє заздалегідь передбачити можливі зміни у фінансовому стані компанії та прийняти рішення для досягнення бажаних результатів. Для ТОВ «ЛДК» фінансове прогнозування та планування є інструментом, що гарантує стабільність та зростання підприємства, дозволяє ефективно використовувати наявні ресурси. є інструментом, який гарантує довгострокову стабільність та зростання підприємства, дозволяє уникнути потенційних ризиків та ефективно використовувати фінансові ресурси.

Фінансове прогнозування - це процес передбачення доходів, витрат, прибутку та інших ключових фінансових показників на основі аналізу поточних та історичних даних. Це особливо важливо для компаній, що працюють у деревообробній галузі, оскільки кон'юнктура ринку, ціни на сировину та попит на продукцію можуть суттєво коливатися під впливом економічних, політичних та екологічних факторів. Тому регулярне прогнозування дозволяє ТОВ «ЛДК»

підготуватися до будь-яких змін і вчасно адаптувати свою діяльність до нових умов.

Одним із основних аспектів фінансового прогнозування є прогноз доходів від реалізації продукції. Для цього компанія використовує аналіз ринкових тенденцій, попиту на продукцію, а також враховує можливі зміни у цінах на сировину та продукцію. Прогнозування доходів також передбачає оцінку потенційних нових ринків, на які компанія може вийти, або розширення асортименту продукції. Це дозволяє компанії планувати обсяги виробництва, оптимізувати запаси сировини та готової продукції, а також розробляти маркетингові стратегії для залучення нових клієнтів.

Прогнозування витрат є ще одним важливим аспектом фінансового прогнозування. Компанія повинна враховувати всі витрати, пов'язані з виробництвом, закупівлею сировини, оплатою праці, а також адміністративні та фінансові витрати. Ефективне прогнозування витрат дозволяє компанії ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» підтримувати оптимальний рівень рентабельності, знижувати зайві витрати та забезпечувати фінансову стійкість.

Фінансове прогнозування також охоплює прогнозування грошових потоків, що дозволяє компанії оцінити свої можливості щодо виконання фінансових зобов'язань та планувати майбутні інвестиції. Прогноз грошових потоків включає аналіз поточних і майбутніх надходжень та витрат, що дозволяє компанії уникати проблем із ліквідністю та забезпечити стабільний грошовий баланс. Це особливо важливо для підприємств, які мають великі обсяги дебіторської заборгованості або працюють із довгими виробничими циклами.

Чистий прибуток підприємства – це результат взаємодії різних фінансових відносин, а тому через це визначення майбутнього прибутку підприємства є складним завданням з економічного та математичного погляду. Для його розв'язку необхідно використовувати математичне моделювання, яке дозволить шляхом відбору з необмеженої кількості

факторів визначити ті які суттєво впливають на чистий прибуток малих підприємств.

Таким чином основною метою побудови моделі формування чистого прибутку підприємства є визначення на перспективу чистого прибутку залежно від внутрішніх факторів [62].

Так як ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» є суб'єктом середнього підприємництва, то модель побудуємо відповідно до цього типу.

Побудова моделі формування прибутку малого підприємства передбачає проведення наступних етапів:

1. постановчого;
2. параметризації (специфікації);
3. інформаційного;
4. ідентифікаційного;
5. верифікаційного.

Перший етап полягає у визначенні цілей моделювання та попередньому відборі пояснювальних змінних (факторів). Другий етап базується на визначенні загального типу моделі. Третій етап - збір статистичних даних для побудови моделі. Четвертий етап - ідентифікація моделі з подальшим статистичним аналізом та визначенням значущості параметрів. П'ятий етап базується на визначенні валідності моделі.

Отже, для побудови економіко-математичної моделі її формування слід використовувати методи регресійного аналізу. Це пов'язано з тим, що методи регресійного аналізу дають можливість визначити взаємозв'язки між різними показниками та їх вплив на рівень прибутку підприємства.

Основними прямими факторами, що визначатимуть рівні прибутків, є доходи та витрати підприємства, а непрямыми - обсяг активів підприємства та його фінансові ресурси. Шляхом ітерацій було встановлено, що на рівень чистого прибутку малих підприємств найбільше впливають обсяг доходу від реалізації продукції (робіт, послуг), сума витрат на оплату праці та відрахування на соціальні

заходи, амортизаційні відрахування, наявність оборотних активів, розмір власного капіталу та нерозподіленого прибутку і поточні зобов'язання [64].

Крім кількісних показників, ми припускаємо, що на рівень прибутку підприємства впливають і якісні показники. Залежно від якості менеджменту фіктивним змінним присвоюються відповідні значення:

1 - позитивний вплив менеджменту,

0 - відсутність впливу менеджменту на формування чистого прибутку підприємства,

-1 - негативний вплив менеджменту на рівень чистого прибутку.

Таким чином, за результатами дослідження попередня система показників економіко-математичної моделі формування прибутку підприємства має такий вигляд [65]:

X1 - дохід від реалізації продукції,

X2 - витрати на оплату праці,

X3 - витрати на соціальні заходи,

X4 - амортизаційні відрахування,

X5 - нерозподілений прибуток підприємства,

X6 - вартість оборотних активів,

X7 - власний капітал підприємства,

X8 - поточне зобов'язання,

X9 - якість системи управління.

Вивчаючи принципи та закономірності формування прибутку підприємств, можна говорити про лінійну залежність чистого прибутку підприємства від фінансових показників:

$$Y_i = \beta_0 + \beta_1 X_{i1} + \beta_2 X_{i2} + \dots + \beta_p X_{ip} + \varepsilon_i, (3.1)$$

де Y_i – прогнозне значення чистого прибутку підприємства;

β_p – параметри регресійної моделі;

ε_i – похибка моделі;

X_{ip} – значення змінного фактору.

Наступним кроком у процесі побудови економіко-математичної моделі є

збір статистичної інформації. Вихідними даними для моделі є інформація з фінансової звітності підприємства. Основним етапом побудови будь-якої моделі є етап її ідентифікації, оскільки саме на цьому етапі визначаються її параметри та вплив і важливість кожного фактору на результуючі показники.

Визначення параметрів регресійної моделі здійснюється за формулою:

$$\begin{pmatrix} \beta_1 \\ \beta_p \end{pmatrix} = R^{-1} \begin{pmatrix} r_{ix1} \\ r_{ix1p} \end{pmatrix} \quad (3.2)$$

де r_{ix} – парні коефіцієнти кореляції;

R^{-1} – визначник оберненої кореляційної матриці.

В свою чергу для розрахунку коефіцієнтів кореляції використано формулу:

$$r = \frac{\sum_{i=1}^n x_i y_i - (\sum_{i=1}^n x_i)(\sum_{i=1}^n y_i)}{\sqrt{n \sum_{i=1}^n x_i^2 - (\sum_{i=1}^n x_i)^2} \times \sqrt{n \sum_{i=1}^n y_i^2 - (\sum_{i=1}^n y_i)^2}} \quad (3.3)$$

де x_i , y_i – значення відповідних показників; n – кількість спостережень.

Дослідження динаміки зміни окремих фінансових показників свідчить про те, що ці показники певною мірою є взаємозалежними та взаємопов'язаними. Цей факт дає підстави для висунення гіпотези про наявність мультиколінеарності між обраними показниками.

З метою тестування на мультиколінеарність за методом Фаррара-Глобера побудуємо кореляційну змінних показників (табл. 3.1).

Таблиця 3.1 – Кореляційна матриця змінних показників

	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9
X1	1,000	0,539	0,604	0,368	0,145	0,585	0,468	0,277	0,277
X2	0,539	1,000	0,775	0,467	0,341	0,331	0,415	0,280	0,226
X3	0,604	0,775	1,000	0,526	0,491	0,412	0,480	0,355	0,280
X4	0,368	0,467	0,526	1,000	0,176	0,263	0,228	0,242	0,114
X5	0,145	0,341	0,491	0,176	1,000	0,555	0,428	0,169	0,244
X6	0,585	0,331	0,412	0,263	0,555	1,000	0,501	0,740	0,231
X7	0,468	0,415	0,480	0,228	0,428	0,501	1,000	0,265	0,317
X8	0,703	0,280	0,355	0,242	0,169	0,740	0,265	1,000	0,141
X9	0,277	0,226	0,280	0,114	0,244	0,231	0,317	0,141	1,000

Джерело: власні дослідження автора

Тому перед визначенням параметрів моделі необхідно перевірити модель на мультиколінеарність. Оскільки модель містить більше двох змінних, для визначення мультиколінеарності рекомендується використовувати алгоритм Фаррара-Глобера.

Для перевірки на мультиколінеарність розраховуємо критерій Пірсона за формулою:

$$x^2_p = - \left[n - 1 - \frac{1}{6}(2k + 5) \right] 1n|R| \quad (3.4)$$

де n – кількість спостережень;

k – кількість змінних;

R – визначник кореляційної матриці нормалізованих змінних (табл. 3.1.)

Порівнюючи розрахункове значення критерію Пірсона – з критичним з рівнем імовірності 0,95 та ступенем свободи k :

$$x^2_p = 579,9 > x^2(0,95; 36) = 51,0$$

Доходимо висновку що в системі факторів існує мультиколінеарність.

Для з'ясування які саме фактори створюють мультиколінеарність розраховуємо F критерій (Фишера-Снедекора) та коефіцієнт детермінації за формулами [69].

$$F_i = |C_{ii} - 1| \frac{n - k}{k - 1} \quad (3.4)$$

$$R^2 = 1 - \frac{1}{C_{ii}}$$

де C_{ii} – діагональні елементи оберненої кореляційної матриці. Для цього побудуємо обернене кореляційну матрицю (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – Обернена кореляційна матриця змінних показників

	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9
	2,186	-0,145	-1,606	0,121	1,907	-3,091	0,052	1,955	-0,179
X1	-0,251	2,594	-1,722	-0,207	0,005	0,213	-0,168	-0,111	0,007
X3	-0,784	-1,855	4,185	-0,747	-1,774	1,962	-0,475	-1,582	-0,098
X4	0,024	-0,195	-0,721	1,445	0,280	-0,334	0,088	0,126	0,038
X5	0,708	0,177	-1,609	0,299	2,868	-2,899	0,061	1,920	-0,138
X6	-0,361	-0,118	1,118	-0,321	-2,213	4,977	-0,930	-3,251	-0,007
X7	-0,370	-0,137	-0,184	0,067	-0,280	-0,398	1,655	0,122	-0,205
X8	-0,924	0,175	-0,202	0,053	0,480	-1,622	0,431	2,261	0,069
X9	-0,173	-0,002	-0,035	0,030	-0,231	0,208	-0,239	-0,161	1,162
	1,162	– діагональні елементи оберненої кореляційної матриці							

Джерело: власні дослідження автора

Порівнюючи розрахункові та нормативні значення критерію Фішера (рівень значущості 0,05) та значення коефіцієнта детермінації до 1 (пояснювальна змінна є мультиколінеарною з іншими, якщо коефіцієнт детермінації близький до 1), знаходимо фактори, що створюють мультиколінеарність (табл. 3.3).

Таблиця 3.3 – Показники F критерію та коефіцієнт детермінації змінних показників

Змінна	C_{ii}	Розрахункове значення F критерію	Нормативне значення F	Коефіцієнт детермінації	Гіпотеза про створення мультиколінеарності
X1	2,19	0,07	1,94	0,54	Не створює
X2	2,59	0,10		0,61	Створює
X3	4,18	0,20		0,76	Створює
X4	1,45	0,02		0,30	Не створює
X5	2,87	0,11		0,65	Створює
X6	4,98	0,25		0,79	Створює
X7	1,66	0,04		0,39	Не створює
X8	2,26	0,08		0,55	Не створює
X9	1,16	0,01		0,13	Не створює

Джерело: власні дослідження автора

Аналіз F-значень та нормативних значень розрахованих критеріїв не дозволяє зробити висновок про наявність мультиколінеарності, але можна

припустити наявність мультиколінеарності на основі коефіцієнтів детермінації. Отже, можна стверджувати, що змінні X2, X3, X5 та X6 породжують мультиколінеарність.

Розрахунок критерію Стюдента передбачає обчислення частинних (табл. 3.4).

Таблиця 3.4 – Частинні коефіцієнти кореляції змінних показників

X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9
X1								
X2	0,10							
X3	0,25	0,56						
X4	-0,03	0,10	-0,29					
X5	-0,23	-0,05	-0,46	0,17				
X6	0,19	0,03	0,24	-0,20	-0,56			
X7	0,15	0,06	-0,07	0,43	-0,12	-0,13		
X8	0,46	-0,72	-0,06	0,30	0,18	-0,48	0,22	
X9	-0,09	-0,01	-0,06	0,23	-0,12	0,08	-0,17	-0,10

Джерело: власні дослідження автора

Розрахувавши значення критерію 1 на основі отриманих даних і порівнявши його з критичним значенням (1,96), можна зробити висновок про наявність мультиколінеарності (табл. 3.5).

Таблиця 3.5 – Розрахункові значення критерію Стюдента

X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9
X1								
X2	1,9							
X3	31	7,5						
X4	-0,5	1,3	-3,4					
X5	-3,1	-0,3	-5,8	1,6				
X6	1,3	0,7	2,8	-1,3	-8,1			
X7	2,3	0,5	-0,7	0,4	-1,4	-1,5		
X8	5,3	-0,1	-0,7	0,3	2,1	-6,2	2,5	
X9	-1,3	-0,1	-0,1	0,2	-1,4	0,9	-1,9	-1,1

Джерело: власні дослідження автора

З таблиці видно, що існує мультиколінеарність між парами факторів X1-X2, X1-X3, X1-X4, X1-X5, X1-X7, X1-X8, X2-X3, X3-X4, X3-X5, X3-X6, X5-X6, X5-X8, X6-X8 та X7-X8.

Аналіз цього розрахунку показує, що фактори X1, X3, X5 та X8 повинні бути виключені з дослідження. З дослідження виключаються фактори X1, X3, X5 та X8, тобто витрати на оплату праці, амортизаційні відрахування, вартість оборотних активів, власний капітал підприємства та оцінка якості системи управління підприємством.

Для розрахунку параметрів моделі використовується вбудована функція РЕГРЕСІЯ в MS Excel. Це пов'язано з тим, що вона дозволяє уникнути виснажливих розрахунків і дозволяє визначити практично всі показники, що характеризують адекватність побудованої моделі [6].

В результаті проведених розрахунків можна стверджувати, що економіко-математична модель формування чистого прибутку малого підприємства має наступний вигляд:

$$Y_i = -6,545 + 0,064X_2 - 0,145X_4 + 0,045X_6 + 0,086X_7 + 32,093X_9, \quad (3.5)$$

де X_2 – оплата праці;

X_4 – амортизаційні нарахування;

X_6 – ціна оборотних активів;

X_7 - власний капітал;

X_9 – характеристика системи маркетингу.

Проведене аналізування вказаного моделювання вказує, що чистий прибуток підприємства значною мірою залежить від змінних факторів, зокрема від величини амортизаційних відрахувань та постійних зобов'язань, пов'язаних з наявністю необоротних активів, серед яких важливу роль відіграє власний капітал підприємства.

3.2 Стратегія управління ризиками товариства при виході на зовнішні ринки збуту

У сучасних реаліях процес розширення міжнародних зв'язків характеризується об'єктивною необхідністю досягнення міжнародної

конкурентоспроможності державних підприємств.

У цьому контексті фінансова політика має ґрунтуватися на таких базових факторах, орієнтованих на цільову функцію:

1. досягнення сталого розвитку;
2. досягнення прогнозованого довгострокового обсягу прибутку;
3. створення конкурентних переваг в умовах нестабільного середовища та посилення тенденції невизначеності;
4. зростання ринкової вартості підприємств;
5. використання динамічних можливостей створення доданої вартості;
6. використання переваг та можливостей цифрової економіки та мережевої взаємодії, які є базовими факторами орієнтації цільової функції.

Однак усі ці переваги об'єктивно призводять до високого рівня бізнес-ризиків, зниження ступеня соціальної відповідальності, екологічної безпеки та негативного впливу на навколишнє середовище, тому аналітично важливим є врахування переваг, недоліків та адаптацій підприємств до змін внутрішнього та зовнішнього середовища, ефективності основних моделей та доцільності вибору типу фінансової політики.

Вкрай важливо оцінити існування потреби в розробці нових цільових і функціональних фінансових моделей і політик розвитку та технологій їх реалізації в умовах агресивної війни, ліквідації руйнувань в енергетичній, екологічній, фінансово-економічній сферах та імпортно-експортній політиці з метою пом'якшення фінансових кризових явищ.

Розроблена модель дозволяє виявити закономірності змін чистого прибутку підприємства, враховуючи не лише прямі фактори, такі як доходи і витрати, але й наявність ресурсів, які генеруються самим підприємством. Ця модель забезпечує можливість точного прогнозування прибутку компанії у середньостроковій перспективі.

У кризовий період, коли підвищення цін на продукцію стає складним через низьку платоспроможність споживачів, необхідність зниження виробничих витрат значно зростає. Це визначає важливість таких завдань, як визначення

поточного стану підприємства та планування оптимальних обсягів виробництва, зважаючи на попит на продукцію.

Економічна ефективність досягається шляхом впровадження системи контролю витрат, яка має враховувати специфічні завдання: визначення короткострокових і довгострокових витрат, собівартість продукції залежно від обсягів виробництва, прогнозування змін витрат з урахуванням динаміки попиту на продукцію та ситуації на ринку збуту.

Основною метою моделі прогнозування чистого прибутку деревообробного підприємства є оцінка ефективності системи управління, включаючи такі аспекти, як витрати на оплату праці, сума амортизації, вартість оборотних коштів, власний капітал, а також майбутні фінансові перспективи відповідно до прямих (доходи, витрати) і непрямих (активи підприємства, джерела фінансування) факторів.

Результати аналізу регресійної моделі свідчать, що чистий прибуток підприємства значною мірою залежить від стабільних факторів, таких як амортизаційні відрахування, які пов'язані з необоротними активами, і постійні пасиви, включаючи власний капітал.

Ключовим аспектом для подальшого функціонування ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» є формування довгострокової фінансової стратегії на основі декількох сценаріїв. Відповідно, для досягнення цілей сталого розвитку вживаються такі заходи:

- зменшити довгострокові та короткострокові зобов'язання
- більш жорстко управляти станом розрахунків з клієнтами щодо простроченої (простроченої) заборгованості, оскільки основну частину коштів компанії складає дебіторська заборгованість за товари та послуги;
- по можливості орієнтуватися на більшу кількість клієнтів, зменшити ризик непогашення дебіторської заборгованості та зменшити використання довгострокових та короткострокових банківських кредитів;
- оптимізувати структуру капіталу;
- збільшити прибуток за рахунок нерозподіленого прибутку компанії;
- зменшити використання банківських кредитів.

Стратегія управління капіталом передбачає оптимізацію структури власного та позикового капіталу компанії для підвищення ефективності та прибутковості його використання, з метою забезпечення потреби в капіталі для залучення, формування та підтримки необхідного рівня активів та фінансування її діяльності;

Стратегія управління активами - оптимізація структури капіталу компанії для підвищення ефективності та прибутковості його використання; та

Загалом, реалізація концепції управління активами визначає контроль та мінімізацію ризиків, пов'язаних з дебіторською заборгованістю. Впровадження підходу до управління активами починається з призначення організаційного підрозділу (наприклад, комітету з управління) з достатніми повноваженнями для виконання своїх функцій (розробка методів і правил, моніторинг і контроль).

Фінансова стратегія компанії повинна передбачати заходи щодо стабілізації фінансового стану та платоспроможності компанії в умовах несприятливих змін у бізнес-середовищі. Скоригована з урахуванням несприятливих факторів, фінансова стратегія компанії повинна забезпечувати високу прибутковість операційної діяльності, нейтралізуючи при цьому загрозу майбутньої неплатоспроможності.

Основою фінансової стратегії є пошук, раціональне використання та управління структурою фінансових ресурсів (капіталу) компанії з метою підвищення її платоспроможності та фінансової стійкості. Фінансова стратегія є керівним вектором управління підприємством і без її правильного формування практично неможливо уникнути фінансових проблем у процесі виробничо-господарської діяльності в сучасному конкурентному ринковому середовищі.

Також перспективним напрямом діяльності підприємства ЛДК є оцінювання можливостей виходу на міжнародні ринки. На нашу думку, розробка стратегії виходу на зовнішній ринок передбачає певні етапи, кожен з яких спрямований на вирішення конкретного завдання (рис. 3.1).

Етап 1 - Визначення мотивації виходу на зовнішні ринки. Цей етап допомагає визначити причини, через які компанії повинні розглядати вихід на

зовнішні ринки як пріоритетний.

Етап 2 - Аналіз потенціалу компанії та визначення її перспектив виходу на зовнішні ринки. Зокрема, важливо визначити, чи має підприємство необхідні ресурси та інші можливості. Як зазначалося вище, до них відносяться фінансові та трудові ресурси, виробничі потужності, науково-дослідні розробки, транспорт і логістика, а також маркетингові можливості. Ці ресурси та можливості слід аналізувати за наступними напрямками.

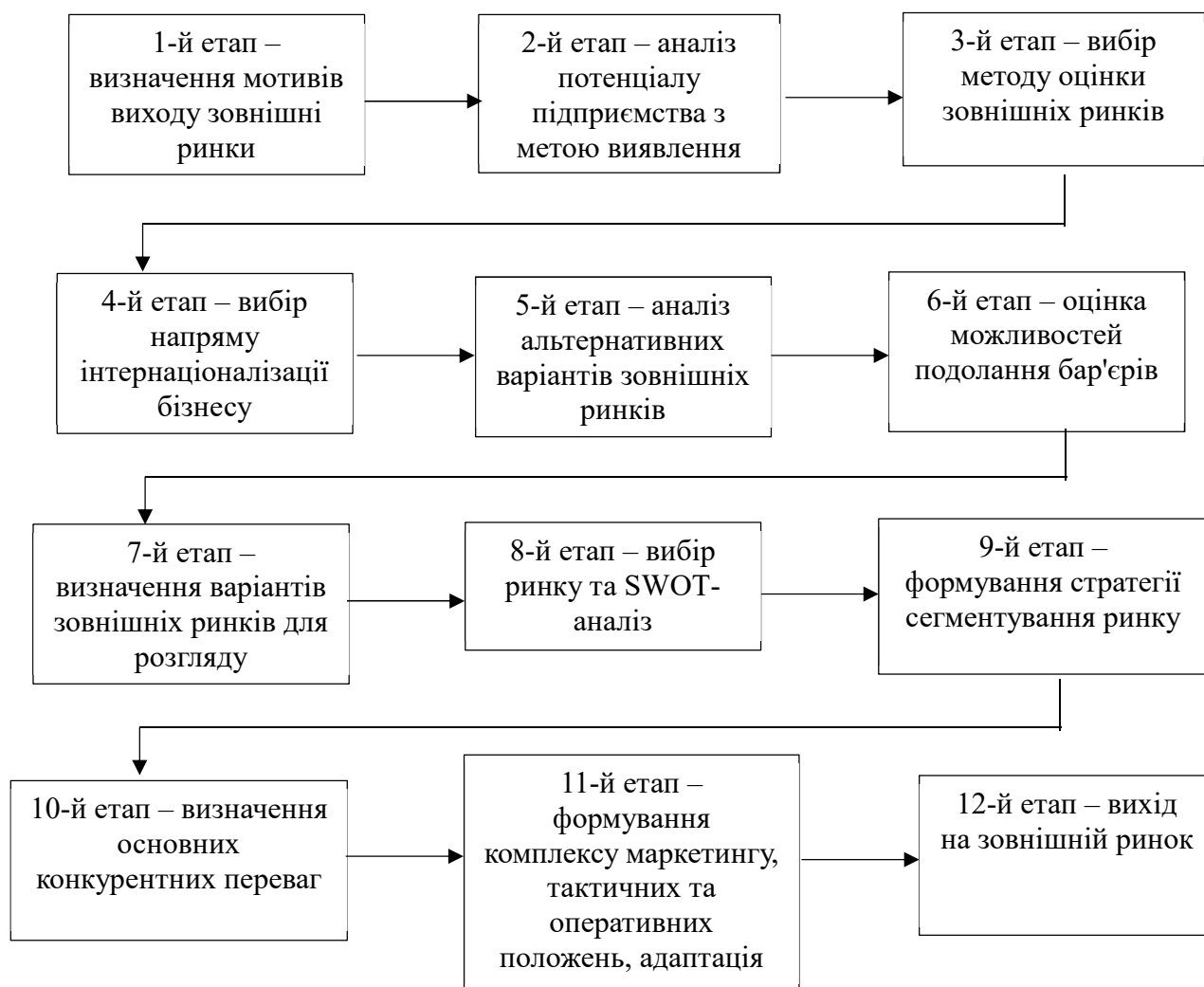

Рисунок 3.1 – Схема виходу підприємства ТОВ «ЛДК» на зовнішній ринок
Джерело: систематизовано автором

Третій крок – обрання методів оцінювання зовнішніх ринків. Вибір нового ринку є складним бізнес-рішенням, довгострокові наслідки якого можуть бути як позитивними, так і негативними. Тому важливо визначитися з методом оцінки

зарубіжних ринків, враховуючи особливості конкретної компанії.

Четвертий крок - вибір напрямку інтернаціоналізації бізнесу. Після вибору стратегії розвитку керівництво компанії має визначитися з напрямком інтернаціоналізації бізнесу.

П'ятий крок - аналіз альтернативних варіантів виходу на зовнішні ринки. Після визначення напрямку інтернаціоналізації бізнесу та складання переліку зарубіжних ринків, які необхідно освоїти, необхідно виявити та проаналізувати передумови для освоєння зарубіжних ринків та бар'єри входу на ринок.

Метою цього етапу є визначення найбільш перспективних зарубіжних ринків.

Етап 6 - Оцінка потенціалу для подолання бар'єрів. На цьому етапі керівництво компанії має зрозуміти, чи можна подолати бар'єри, визначені раніше, які ресурси і в якому обсязі необхідні для подолання цих бар'єрів, і чи зможе воно забезпечити необхідні ресурси в майбутньому.

Етап 7 - визначення варіантів виходу на зовнішні ринки, які варто розглянути. Бар'єри для виходу на зовнішні ринки є нездоланими; бар'єри для виходу на зовнішні ринки є нездоланими, але компанія не має необхідних ресурсів; бар'єри для виходу на зовнішні ринки є нездоланими, але компанія має необхідні ресурси, але термін окупності витрат є неприйнятним.

Етап 8 - Вибір ринку та SWOT-аналіз. Основна мета цього етапу - зробити остаточний вибір іноземного ринку, на який компанія вийде.

Етап 9 - Розробка стратегії сегментації ринку. Для цього компаніям необхідно проаналізувати наступні параметри:

- цільові споживачі на зовнішньому ринку за низкою критеріїв (соціально-демографічні, географічні, фізичні та поведінкові характеристики);
- потреби споживачів на зовнішньому ринку;
- фактори попиту.

Десятий крок - визначення основних конкурентних переваг. Конкурентна перевага - це характеристика або властивість товару чи бренду, яка створює певну перевагу організації над її прямими конкурентами.

Етап 11: Формування комплексу маркетингу, тактичних та оперативних положень, адаптація продукту.

Дванадцятий крок - вихід на зовнішні ринки. На основі результатів аналізу ринку компанії мають обрати конкретну торговельну стратегію для виходу на бажаний ринок.

Основними способами виходу компаній на зовнішні ринки є експорт, кооперація та інтеграція (рис. 3.2).

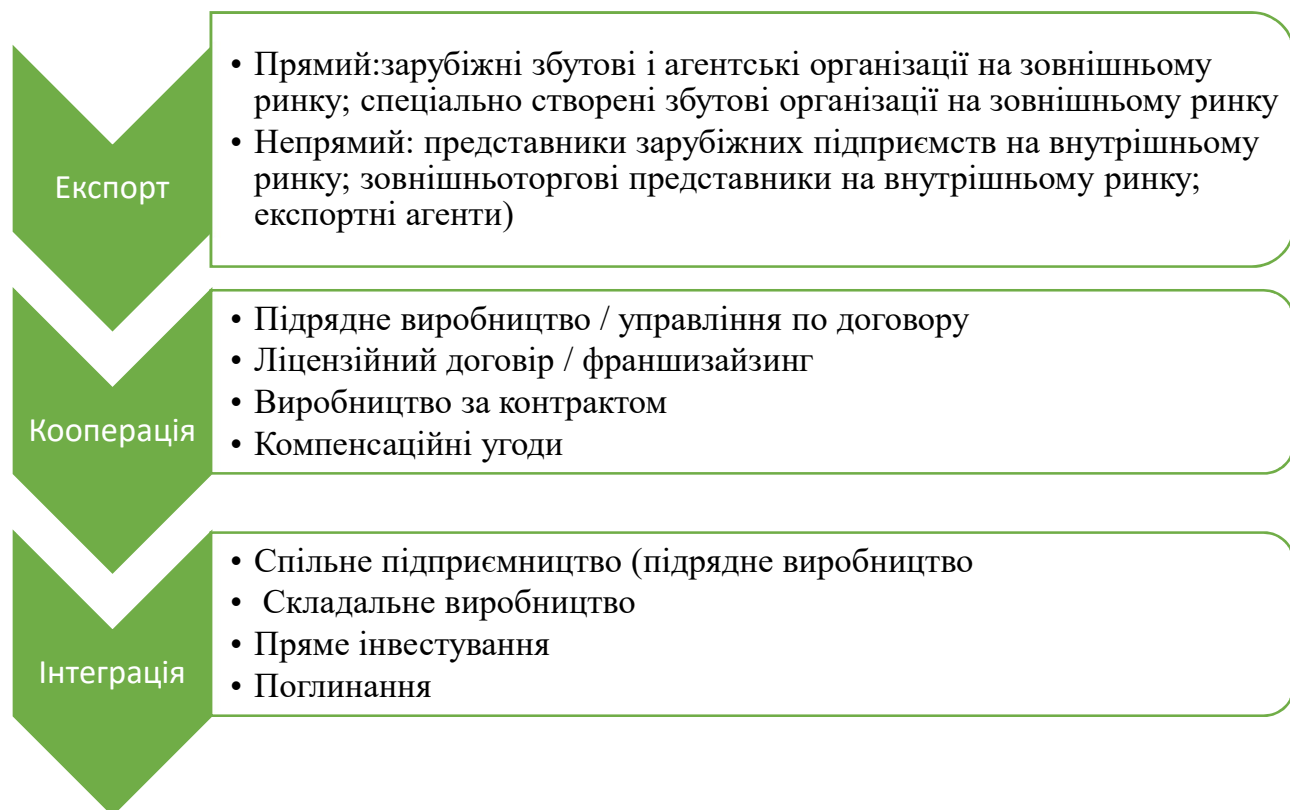

Рисунок 3.2 – Стратегії виходу підприємства на зовнішній ринок Джерело: розроблено на основі

Джерело: систематизовано автором

Основними можливостями експорту є:

- збільшення обсягу ринків збуту
- диверсифікація ринків для розподілу ризиків
- оптимізація використання виробничих потужностей та збільшення виробничих потужностей
- продовження життєвого циклу старіючих товарів - підвищення конкурентоспроможності компаній.

Як форма співпраці, ліцензійна угода означає, що право на використання певного винаходу, що належить ліцензіару, передається покупцеві (ліцензіату) за певну плату на певний період часу. Перевагами ліцензійної угоди є мінімальний ризик і відносно легкий вихід на ринок. Недоліки: поява конкурентів, відсутність повного контролю над дистрибуцією, розподіл прибутку між ліцензіатом і ліцензіаром.

За своєю природою компенсаційні угоди класифікуються як бартерні операції. Вони можуть мати форму оплати поставкою готової продукції, клірингових угод, операцій з блочних рахунків, зустрічної торгівлі тощо. Компенсаційні торгові стратегії мають низку переваг для імпортерів, оскільки дозволяють імпортувати продукцію без використання іноземної валюти і, відповідно, заощаджувати кошти.

Спільні підприємства передбачають спільне володіння активами, управління ризиками та прибутком новоствореної компанії. Прикладом є італійсько-французьке автомобільне спільне підприємство Fiat Citroën. Спільні підприємства сприяють розвитку двосторонніх і багатосторонніх відносин у країнах-учасниках.

Складальне виробництво в зарубіжних філіях – це передача засобів виробництва, капіталу, трудових ресурсів і технології (ноу-хау) іноземним компаніям з метою створення та експлуатації власного виробництва (складання кінцевої продукції з деталей і вузлів). Перевагою є можливість використовуватися там, де існують торговельні бар'єри в країні-імпортері.

Таким чином, інтернаціоналізація є важливим кроком для будь-якого бізнесу. Структуруючи формулювання стратегії, можна більш чітко визначити завдання, методи і напрямки роботи і дій для вирішення проблеми вибору і виходу на найбільш перспективні зарубіжні ринки, оцінити можливості і ресурси для успішного просування на цьому ринку, а також адаптувати компанію і її товарну політику до умов зовнішнього ринку з тим, щоб Визначити умови, за яких компанія та її товарна політика можуть бути адаптовані до умов зовнішнього ринку.

Компанії, які планують вихід на іноземний ринок, повинні спочатку вибрати ринок, стратегію і спосіб виходу на нього, а також адаптувати свою продукцію до умов нового місця збуту. Виділення 12 внутрішніх етапів розробки такої стратегії повністю відповідає всім методологічним вимогам до такого завдання і може повністю врахувати весь необхідний перелік основних, допоміжних і обслуговуючих внутрішніх процесів.

Для виходу на зовнішній ринок ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» має розробити та виконати наступні завдання:

- вивчити структуру, склад та джерела формування капіталу;
- визначити вартість окремих інструментів фінансування капіталу;
- оцінити фінансові ризики;
- дослідити забезпеченості підприємств трудовими ресурсами;
- оцінити ефективність використання трудових ресурсів;
- визначити забезпеченості підприємства виробничими потужностями.
- оцінити ступінь відповідності товару, що виробляється вимогам споживачів, потужність складської системи, оснащеність транспортного парку підприємств, рівень зношеності транспортного парку.
- оцінити можливості отримання актуальної інформації про зовнішні ринки та досвіду ведення бізнесу на цих ринках, а також напрацьованих зв'язків на зовнішніх ринках.

Основним можна назвати проведення оцінки фінансових ризиків. Розглянемо відомі підходи до розрахунку індикаторів ризику W :

1) $W = P_i$, де P_i – імовірність настання несприятливих наслідків;

2) $W = P_i x$, де x – розмір несприятливих наслідків;

3) $W = M(X) = MX = mx$,

де mX – значення математичного очікування несприятливих наслідків (неотриманий прибуток);

4) $W = D(X) = \sigma^2 X$,

де $\sigma^2 X$ – дисперсія значень випадкової величини навколо середнього

значення.

Якщо припустити, що X_1 і X_2 - це значення прибутку, то ситуація, що характеризується X_1 , є більш привабливою, якщо $m_1 > m_2$ і $\sigma_1 < \sigma_2$. Ризик визначається як функція відношення максимально можливого збитку до величини власних ресурсів. Це співвідношення називається коефіцієнтом ризику:

$$W = Y/C,$$

де Y - максимально можливий збиток,

C - сума власних ресурсів з урахуванням грошових надходжень, які точно відомі.

Фінансовий ризик, як і результат будь-якого рішення, прийнятого за наявності альтернатив, завжди пов'язаний з можливістю фінансових втрат. Розмір фінансових втрат залежить від невизначеності та непередбачуваності кінцевого результату, зокрема інноваційної діяльності підприємства, пов'язаної з технічним оновленням основних засобів, впровадженням нових технологічних процесів, створенням інноваційних продуктів, освоєнням нових ринків збуту тощо.

Тому, перед прийняттям рішення про вихід на зовнішній ринок ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» має оцінити рівень фінансового ризику.

3.3 Стратегічні напрямки оптимізації фінансового забезпечення діяльності товариства

Контекст цифрової трансформації ставить перед компаніями нові виклики та сприяє формуванню інноваційних можливостей у фінансовому управлінні та обліку. Тому для забезпечення ефективного фінансового менеджменту, обліку та аналізу діяльності підприємств в умовах цифрової трансформації необхідно використовувати специфічні трансформаційні стратегії.

Враховуючи різноманітність цифрових та інформаційних програмних рішень, що використовуються в сучасних бізнес-процесах, можна виділити деякі типові стратегії, які можуть бути використані в діяльності компанії. До них

належать: впровадження цифрових інструментів обробки та аналізу даних. Це передбачає використання спеціалізованих програмних засобів та рішень для автоматизації процесів обліку та аналізу фінансової інформації.

Це дозволяє компаніям швидко отримувати доступ до необхідних даних, аналізувати та прогнозувати фінансові показники, забезпечувати точність та достовірність облікової інформації. Використання хмарних технологій. Мається на увазі необхідність перенесення компаніями своїх функцій зі зберігання та обробки фінансових даних на хмарні рішення. Така стратегія дозволяє компаніям скоротити витрати на апаратне та програмне забезпечення, підвищити доступність даних та забезпечити належний рівень їх захисту. Штучний інтелект і машинне навчання використовуються для автоматизації типових завдань у сфері бухгалтерського обліку та аналізу фінансових даних.

Крім того, такі стратегії надають інструменти для виявлення тенденцій і закономірностей, які можна використовувати для прогнозування майбутніх фінансових результатів суб'єктів господарювання з високим ступенем достовірності. Захист цифрових активів і даних.

Для захисту фінансових даних від несанкціонованого доступу третіх осіб та кібератак також необхідно розробити та впровадити спеціальні стратегії кібербезпеки. Поєднання фінансового обліку з іншими функціональними сферами бізнес-процесів компанії, такими як виробництво, маркетинг і логістика, а також розробка інтегрованих систем управління, що забезпечують загальний контроль над цими бізнес-процесами.

Оскільки в процесі цифровізації підприємства стикаються з багатьма організаційними та управлінськими викликами, ефективність управління фінансами та бухгалтерським обліком залежить від ефективності їх вирішення. Зокрема, швидке реагування суб'єктів господарювання на цифрові зміни в бізнес-середовищі вимагає комплексного підходу та використання різних стратегій. Водночас важливо забезпечити інноваційну культуру та навчальне середовище, що сприятиме безперервному навчанню персоналу та впровадженню нових ідей. Зокрема, рекомендується використовувати гнучкі методології управління, такі як

Agile та Lean, що сприятимуть швидшому пристосуванню до змін та швидкому впровадженню нових інформаційних та цифрових рішень.

Також для покращення фінансового забезпечення ТОВ «ЛДК» можна скористуватись програмою для бізнесу від держави «Доступні кредити 5-7-9».

Програма має такі цілі:

1. придбання нових або вживаних матеріальних основних засобів, крім нерухомості;
2. модернізація та ремонт існуючих основних засобів підприємства;
3. будівництво, ремонт та реконструкція виробничих приміщень (крім офісів).

Запропоноване зниження відсоткових ставок дозволить існуючим підприємствам зосередитися на розвитку. Механізм вирішення проблеми відсоткових ставок базується на минулому досвіді державного бюджету України. Для новостворених підприємств програма має певні недоліки, і український уряд працює над їх усуненням та вдосконаленням проектів.

Крім державної програми, перспективним напрямом діяльності підприємства є можливість тримання грантової допомоги за програмою «Ініціативи EU4Business».

Ініціатива «EU4Business» - це комплексна ініціатива Європейського Союзу (ЄС), яка охоплює всі заходи ЄС, спрямовані на підтримку малих та середніх підприємств (МСП) у країнах Східного партнерства. Загальна мета ініціативи - сприяти сталому економічному розвитку України шляхом зростання підприємництва, збільшення можливостей для працевлаштування та регіонального процвітання. Зокрема, проект спрямований на: створення функціональної та ефективної системи дорадчих послуг, що охоплює всю територію України.

Підвищення конкурентоспроможності МСП шляхом розвитку бізнес-навичок, розуміння нових ринків та застосування інновацій. Підвищення обізнаності МСП про галузеві ноу-хау. Розширення доступу до кредитних ресурсів для МСП. Ініціатива «EU4Business» в Україні - це мережа центрів

підтримки бізнесу, метою якої є підвищення конкурентоспроможності та покращення доступу до фінансування для МСП в Україні шляхом надання консультацій та розбудови потенціалу.

МСП мають потенціал для створення нових робочих місць та економічного зростання шляхом подолання таких перешкод, як обмежений доступ до фінансування, бюрократія та складнощі при виході на нові ринки.

Також, підприємці з деревообробки в Сумському регіоні можуть отримати грант у розмірі 140000 гривень на підтримку інноваційних рішень у деревообробному секторі. Програма впроваджується FORZA за підтримки Швейцарського секретаріату з питань досліджень, освіти та інновацій.

Програма спрямована на впровадження принципів циркулярної економіки, зменшення використання нових ресурсів та підтримку сталого розвитку деревообробної промисловості, зокрема в Карпатському регіоні. Хоча програма спрямована більше на Карпатський регіон, Лебединський деревообробний комбінат також може отримати допомогу за цією програмою.

ВИСНОВКИ

Констатуємо, що розвиток підприємства безпосередньо залежить від ефективності його фінансової стратегії. Фінансова стратегія є системою дій, спрямованих на досягнення певних фінансових цілей підприємства, що включають в себе оптимізацію структури капіталу, управління ліквідністю та забезпечення стабільності фінансового стану. Отже, формування фінансової стратегії також є ключем до забезпечення довгострокового росту та сталого розвитку підприємства. Завдяки чітко окресленим фінансовим цілям, підприємство може планувати свої інвестиції та витрати, що дозволяє отримати максимальну віддачу від вкладених коштів. Довгострокове фінансове планування включає стратегії залучення капіталу, нові проекти та інновації, що, у свою чергу, сприяє підвищенню конкурентоспроможності.

Компанія ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» була заснована 21 грудня 2021 року та спеціалізується на деревообробній промисловості, забезпечуючи ринок високоякісною продукцією з деревини. Фінансово-економічні показники ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» відображають ефективність діяльності компанії та її здатність до стійкого розвитку в умовах сучасного ринку.

Значення інтегрального показника ефективності оцінки фінансового становища Лебединського деревообробного комбінату у 2023 році становить 0,13142, що становить 13,1% від ідеальної трансформації, яка є оптимумом всіх цільових показників. Можна стверджувати, що критерії організації фінансово-господарської діяльності за пріоритетними напрямками не виконуються належним чином. Таким чином, розрахунок інтегральних показників підтверджує загальний висновок про нестійкий фінансовий стан Лебединського деревообробного комбінату та недостатню ефективність його фінансової діяльності.

Проведений SWOT-аналіз дозволяє отримати загальне уявлення про сильні та слабкі сторони ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат», а також визначити можливості та загрози, які можуть впливати на її подальший розвиток.

Це важливий етап у розробці ефективної фінансової стратегії, що дозволить компанії досягти своїх стратегічних цілей.

Проведений аналіз вказує, що чистий прибуток підприємства значною мірою залежить від змінних факторів, зокрема від величини амортизаційних відрахувань та постійних зобов'язань, пов'язаних з наявністю необоротних активів, серед яких важливу роль відіграє власний капітал підприємства.

Фінансовий ризик, як і результат будь-якого рішення, прийнятого за наявності альтернатив, завжди пов'язаний з можливістю фінансових втрат. Розмір фінансових втрат залежить від невизначеності та непередбачуваності кінцевого результату, зокрема інноваційної діяльності підприємства, пов'язаної з технічним оновленням основних засобів, впровадженням нових технологічних процесів, створенням інноваційних продуктів, освоєнням нових ринків збуту тощо. Тому, перед прийняттям рішення про вихід на зовнішній ринок ТОВ «Лебединський деревообробний комбінат» має оцінити рівень фінансового ризику.